

Uradni list

Evropske unije

L 149

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Zvezek 48

11. junij 2005

Vsebina

I	Akti, katerih objava je obvezna	
★	Sklep Evropskega parlamenta in Sveta št. 854/2005/ES z dne 11. maja 2005 o uvedbi večletnega Programa Skupnosti za spodbujanje varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij ⁽¹⁾	1
★	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil ⁽¹⁾	14
★	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) ⁽¹⁾	22

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP.

I

(Akti, katerih objava je obvezna)

SKLEP EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA št. 854/2005/ES

z dne 11. maja 2005

o uvedbi večletnega Programa Skupnosti za spodbujanje varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 153(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Širjenje interneta in uporaba novih tehnologij, kot so mobilni telefoni, v Skupnosti še vedno občutno naraščata. Poleg tega so nevarnosti, zlasti za otroke, in zloraba teh tehnologij še vedno prisotne, obenem pa se pojavljajo nove nevarnosti in zlorabe. Za boljše izkoriščanje možnosti, ki jih ponujata internet in nove spletne tehnologije, so potrebni tudi ukrepi, ki spodbujajo njihovo varnejšo uporabo in ščitijo končnega uporabnika pred neželenimi vsebinami.

(2) „Akcijski načrt eEvropa 2005“, ki razvija lizbonsko strategijo, skuša spodbujati varne storitve, uporabe in vsebine na osnovi splošno dostopne širokopasovne infrastrukture. Cilji tega načrta so med drugim varna informacijska

infrastruktura, razvoj, analiza in širjenje najboljših praks, primerjalna analiza in mehanizmi za usklajevanje politik s področja informacijske družbe.

(3) Pravni okvir za soočenje z izzivi digitalnih vsebin v informacijski družbi, opredeljen na ravni Skupnosti, sedaj vključuje pravila glede spletnih storitev, zlasti tista o nepovabljenih komercialnih elektronskih sporočilih v direktivi o zasebnosti in elektronskih komunikacijah ⁽³⁾ in o pomembnih vidikih odgovornosti posrednih ponudnikov storitev v direktivi o elektronskem poslovanju ⁽⁴⁾, kakor tudi priporočila za države članice, zadevne industrijske sektorje in stranke ter Komisijo, skupaj z okvirnimi smernicami o zaščiti mladoletnikov iz Priporočila 98/560/ES ⁽⁵⁾.

(4) Prisotna bo stalna potreba po ukrepanju tako na področju vsebin, ki so potencialno škodljive za otroke ali neželene s strani končnega uporabnika, kakor tudi na področju nezakonitih vsebin, zlasti otroške pornografije in vsebine z rasističnimi sporočili.

(5) Zaželeno je skleniti mednarodni sporazum o pravno zavezujočih osnovnih pravilih, a ga ne bo enostavno doseči. Tudi če bo tak sporazum sprejet, sam po sebi ne bo zagotovil izvajanja pravil niti zaščite ogroženih oseb.

⁽³⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

⁽⁵⁾ Priporočilo Sveta 98/560/ES z dne 24. septembra 1998 o razvoju konkurenčnosti evropske industrije avdiovizualnih in informacijskih storitev s spodbujanjem nacionalnih okvirov, ki skušajo doseči primerljivo in učinkovito raven zaščite mladoletnih in človeškega dostojanstva (UL L 270, 7.10.1998, str. 48).

⁽¹⁾ Mnenje z dne 16. decembra 2004 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 2. decembra 2004 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z dne 12. aprila 2005.

- (6) Akcijski načrt o varnejšem internetu (1999–2004), sprejet z Odločbo št. 276/1999/ES ⁽¹⁾, je zagotovil financiranje Skupnosti, kar je uspešno spodbudilo vrsto pobud in prispevalo k evropski dodani vrednosti. Dodatna denarna podpora bo novim pobudam v pomoč pri nadaljevanju že opravljenega dela.
- (7) Še vedno so potrebni praktični ukrepi za spodbujanje prijave nezakonitih vsebin pristojnim osebam, spodbujanje ocenjevanja uspešnosti tehnoloških postopkov filtriranja in njihove primerjalne analize, širjenje najboljših praks za kodekse ravnanja, ki vključujejo splošno sprejete norme vedenja, ter za obveščanje in izobraževanje staršev in otrok o tem, kako lahko najboljše izkoristijo možnosti, ki jih ponujajo nove spletne tehnologije, na varen način.
- (8) Bistveno je ukrepanje na ravni držav članic, ki vključuje široko paleto akterjev iz nacionalnih, regionalnih in lokalnih oblasti, operaterje omrežja, starše, učitelje in vodstva šol. Skupnost lahko najboljše prakse v državah članicah spodbuja z izvajanjem orientacijske vloge tako znotraj Evropske unije kakor tudi mednarodno ter s podpiranjem primerjalne analize, povezovanja v omrežje in aplikativnih raziskav na evropski ravni.
- (9) Mednarodno sodelovanje je prav tako bistvenega pomena in ga je mogoče spodbuditi, uskladiti, vzpostaviti in izvajati preko omrežnih struktur Skupnosti.
- (10) Ukrepi, ki jih je Komisija pooblaščen sprejemati na podlagi izvedbenih pooblastil, podeljenih s tem sklepom, so v bistvu upravljalni ukrepi za izvajanje programa z znatnimi proračunskimi posledicami v smislu člena 2(a) Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil ⁽²⁾. Te ukrepe je zato treba sprejeti skladno z upravljalnim postopkom iz člena 4 navedenega sklepa.
- (11) Komisija bi morala zagotoviti dopolnjevanje in sinergijo s sorodnimi pobudami in programi Skupnosti, vključno z, med drugim, upoštevanjem dela, ki ga izvedejo drugi organi.
- (12) Ta sklep za celotno obdobje trajanja programa določa finančni okvir, ki predstavlja prednostni referenčni okvir za organ, pristojen za proračun med letnim proračunskim postopkom v smislu točke 33 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 6. maja 1999 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in izboljšanju proračunskega postopka ⁽³⁾.
- (13) Ker ciljev tega sklepa, in sicer spodbujanja varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij ter boja proti nezakonitim vsebinam in neželenim vsebinam s strani končnega uporabnika, zaradi transnacionalnega značaja obravnavanih zadev, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in se lahko glede na evropsko razsežnost in učinek ukrepov ti lažje dosežejo na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta sklep ne presega tistega, kar je potrebno za doseg te ciljev.
- (14) Ta sklep spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, izražena v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti v členih 7 in 8 Listine –

SKLENILA:

Člen 1

Cilj programa

1. Ta sklep uvaja program Skupnosti za obdobje 2005–2008 za spodbujanje varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij, zlasti za otroke, ter za boj proti nezakonitim vsebinam in neželenim s strani končnega uporabnika.

Program se bo imenoval Program „Varnejši internet plus“ (v nadaljevanju „program“).

⁽¹⁾ Odločba št. 276/1999/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. januarja 1999 o sprejetju večletnega akcijskega načrta Skupnosti za pospeševanje varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij s preprečevanjem nezakonitih in škodljivih vsebin, prvenstveno na področju zaščite otrok in mladoletnih (UL L 33, 6.2.1999, str. 1). Odločba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Odločbo št. 787/2004/ES (UL L 138, 30.4.2004, str. 12).

⁽²⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

⁽³⁾ UL C 172, 18.6.1999, str. 1. Sporazum, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2003/429/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 147, 14.6.2003, str. 25).

2. Za dosego ciljev programa iz odstavka 1 se je treba osredotočiti na naslednja področja delovanja:

- (a) boj proti nezakonitim vsebinam;
- (b) upiranje neželenim in škodljivim vsebinam;
- (c) spodbujanje varnejšega okolja;
- (d) osveščanje.

Dejavnosti, ki jih je treba izvajati v okviru omenjenih področij delovanja, so navedene v Prilogi I.

Program se izvaja v skladu s Prilogo III.

Člen 2 Sodelovanje

1. V programu so lahko udeležene pravne osebe s sedežem v državah članicah.

Udeležene so lahko tudi pravne osebe s sedežem v državah kandidatkah v skladu z obstoječimi ali prihodnjimi dvostranskimi sporazumi s temi državami.

2. V programu so lahko udeležene tudi pravne osebe s sedežem v članicah EFTE, ki so pogodbenice Sporazuma EGP, v skladu z določbami Protokola 31 k temu sporazumu.

3. V programu so lahko brez finančne podpore Skupnosti v okviru programa udeležene tudi pravne osebe s sedežem v tretjih državah in mednarodne organizacije, če taka udeležba učinkovito prispeva k izvajanju programa. Odločitev, da se takšna udeležba dovoli, mora biti sprejeta v skladu s postopkom iz člena 4(2).

Člen 3 Pristojnosti Komisije

1. Komisija je odgovorna za izvajanje programa.
2. Komisija na podlagi tega sklepa pripravi delovni program.

3. Pri izvajanju programa Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami zagotovi njegovo splošno doslednost in dopolnjevanje z drugimi ustreznimi politikami, programi in dejavnostmi Skupnosti, zlasti z raziskovalnimi programi in programi tehnološkega razvoja Skupnosti in programi Daphne II ⁽¹⁾, Modinis ⁽²⁾ in eVsebinaplus ⁽³⁾.

4. Komisija deluje v skladu s postopkom iz člena 4(2) glede:

- (a) sprejetja in sprememb delovnega programa;
  - (b) razdelitve proračunskih izdatkov;
  - (c) opredelitve meril in vsebine razpisov za predloge, skladno s cilji iz člena 1;
  - (d) ocenjevanja projektov, ki so v okviru razpisov za predloge predlagani za denarno podporo Skupnosti, če je ocenjeni znesek prispevek Skupnosti enak ali višji od 500 000 EUR;
  - (e) kakršnega koli odstopanja od pravil iz Priloge III;
  - (f) izvajanja ukrepov za ovrednotenje programa.
5. Komisija o napredku pri izvajanju programa obvesti odbor iz člena 4.

Člen 4 Odbor

1. Komisiji pomaga odbor.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek, se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

⁽¹⁾ Sklep št. 803/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o sprejetju akcijskega programa Skupnosti (2004 do 2008) za preprečevanje nasilja nad otroki, mladimi in ženskami in boj proti njemu ter za zaščito žrtev in ogroženih skupin (program Daphne II) (UL L 143, 30.4.2004, str. 1).

⁽²⁾ Odločba št. 2256/2003/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o sprejetju večletnega programa (2003–2005) za spremljanje akcijskega načrta eEvropa 2005, razširjanje dobrih praks in izboljšanje varnosti omrežja in informacij (MODINIS) (UL L 336, 23.12.2003, str. 1). Odločba, kakor je bila spremenjena z Odločbo št. 787/2004/ES.

⁽³⁾ Sklep št. 456/2005/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2005 o vzpostavitvi večletnega programa Skupnosti za boljšo dostopnost, uporabnost in izkoriščenost digitalnih vsebin v Evropi (UL L 79, 24.3.2005, str. 1).

Obdobje iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES znaša tri mesece.

3. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 5

Spremljanje in ocenjevanje

1. Za zagotovitev učinkovite porabe pomoči Skupnosti, Komisija zagotovi, da se za dejavnosti, ki jih določa ta sklep, predhodno ocenijo, spremljajo in naknadno ocenijo.

2. Komisija spremlja izvajanje projektov v okviru programa. Da se ugotovi, ali so bili prvotno zastavljeni cilji doseženi, Komisija oceni način izvedbe projektov in vpliv njihove izvedbe.

3. Komisija o izvajanju dejavnosti iz člena 1(2) poroča Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij najpozneje do sredine leta 2006. V tej zvezi Komisija poroča o skladnosti zneska za obdobje 2007–2008 s finančnim načrtom. Po potrebi Komisija v okviru proračunskih postopkov za obdobje 2007–2008 sprejme potrebne ukrepe, da zagotovi skladnost letnih sredstev s finančnim načrtom.

Komisija ob zaključku programa predloži končno ocenjevalno poročilo.

4. Komisija rezultate kakovostne in količinske ocene skupaj s primernimi predlogi za spremembo tega sklepa posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu. Rezultate se predloži predstavitvijo osnutka splošnega proračuna Evropske unije za leto 2007 oziroma 2009.

Člen 6

Finančne določbe

1. Finančni okvir za izvajanje dejavnosti Skupnosti na podlagi tega sklepa za obdobje od 1. januarja 2005 do 31. decembra 2008 znaša 45 milijonov EUR, od tega je 20 050 000 EUR namenjenih obdobju do 31. decembra 2006.

Za obdobje po 31. decembru 2006 velja predlagani znesek za potrjenega, če je za to fazo skladen s finančnim načrtom, veljavnim za obdobje, ki se začne leta 2007.

Letno razdelitev proračunskih sredstev za obdobje 2005 do 2008 odobri organ, pristojen za proračun v okviru meja finančnega načrta.

2. Okvirna razdelitev izdatkov je prikazana v Prilogi II.

Člen 7

Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati z dnem objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Strasbourgu, 11. maja 2005

Za Evropski parlament
Predsednik

J. P. BORRELL FONTELLES

Za Svet
Predsednik

N. SCHMIT

PRILOGA I

DEJAVNOSTI

1. DEJAVNOST 1: BOJ PROTI NEZAKONITIM VSEBINAM

Odrpte telefonske številke omogočajo pripadnikom javnosti prijavljanje nezakonitih vsebin. Prijave predložijo pristojnemu organu (ponudniku internetnih storitev (ISP), policiji ali ustreznim odprti telefonski številki). Civilne odrpte telefonske številke dopolnjujejo policijske odrpte telefonske številke tam, kjer te obstajajo. Njihova vloga se razlikuje od vloge organov pregona, saj ne preiskujejo kaznivih dejanj, niti ne aretirajo ali kazenskoppravno preganjajo kršilcev. Lahko se ustanovijo centri za ekspertizo, ki ISP pomagajo pri opredelitvi morebitnih nezakonitih vsebin.

Obstoječe omrežje odprtih telefonskih števil je edinstvena struktura, ki brez finančne podpore Skupnosti ne bi bila ustanovljena. Kakor je poudarjeno v Poročilu o oceni akcijskega načrta o varnejšem internetu iz leta 2002, je bilo omrežje zelo uspešno pri večanju števila članov, njegov domet pa je mednaroden. Za popoln razvoj potenciala odprtih telefonskih števil je treba zagotoviti pokritost in sodelovanje cele Evrope ter povečati učinkovitost z izmenjavo informacij, najboljših praks in izkušenj. Sredstva Skupnosti se morajo uporabiti tudi za krepitev osveščenosti javnosti o odprtih telefonskih številkah in s tem povečati njihovo učinkovitost.

Finančna sredstva za odrpte telefonske številke, izbrane po opravljenem razpisu za predloge, bodo zagotovljena zato, da bodo te delovale kot vozlišča omrežij in sodelovale z drugimi vozlišči v okviru evropskega omrežja odprtih telefonskih števil.

Podpore bi bile po potrebi lahko deležne tudi telefonske številke za pomoč, preko katerih bi otroci lahko izražali zaskrbljenost glede nezakonitih in škodljivih vsebin na internetu.

Za ocenitev učinkovitosti odprtih telefonskih števil je treba upoštevati več kazalcev. Treba je zbrati kakovostne in količinske podatke o osnovanju in delovanju odprtih telefonskih števil, številu nacionalnih vozlišč, geografski pokritosti v državah članicah, številu prejetih poročil, številu in izkušenosti osebja odprtih telefonskih števil, poročilih, poslanih javnim organom in ponudnikom internetnih storitev z namenom ukrepanja, ter, kolikor je mogoče, o posledično sprejetih ukrepih, zlasti številu in vrsti spletnih strani, ki so bile umaknjene z interneta kot rezultat informacij, posredovanih s strani odprtih telefonskih števil. Če je le mogoče, morajo ti podatki postati javni in jih je treba posredovati pristojnim organom.

Da bi zagotovili učinkovitost programa, so odrpte telefonske številke potrebne v vseh tistih državah članicah in državah kandidatkah, kjer zaenkrat še ne obstajajo. Te nove odrpte telefonske številke morajo biti hitro in učinkovito vključene v obstoječo evropsko omrežje odprtih telefonskih števil. Spodbujati je treba hitrejšo vzpostavljanje odprtih telefonskih števil. Treba je podpirati povezave med tem omrežjem in odprtimi telefonskimi številkami v tretjih državah (zlasti v ostalih evropskih državah, ki so gostiteljice nezakonite vsebine in v katerih ta nastaja) in tako omogočiti razvoj skupnih pristopov ter prenosa znanja, izkušenj in najboljših praks. V skladu z nacionalno zakonodajo je tam, kjer je to ustrezno in primerno, treba dodatno izboljšati mehanizme za sodelovanje med civilnimi odprtimi telefonskimi številkami in organi pregona, vključno na primer z oblikovanjem kodeksov ravnanja za take odrpte telefonske številke. Kjer je to primerno, lahko obstaja potreba, da se osebe odprtih telefonskih števil pravno in tehnično usposablja. Obvezno bo aktivno sodelovanje odprtih telefonskih števil pri povezovanju v omrežje in pri čezmejnih dejavnostih.

Odrpte telefonske številke morajo biti povezane s pobudami držav članic, imeti podporo na nacionalni ravni in biti finančno sposobne preživetja za zagotovitev trajnega delovanja po preteku trajanja tega programa. Sofinanciranje je predvideno za civilne odrpte telefonske številke, ne bo pa torej zagotovljeno za odrpte telefonske številke, ki jih upravlja policija. Odrpte telefonske številke bodo uporabnikom pojasnile razliko med njihovimi dejavnostmi in dejavnostmi javnih organov ter jih obvestile o obstoju alternativnih načinov prijavljanja nezakonite vsebine.

Za zagotovitev čim večjega vpliva in učinkovitosti z dostopnimi sredstvi mora omrežje odprtih telefonskih števil delovati kar najbolj učinkovito. To je možno najbolje doseči tako, da se omrežju določi koordinacijsko vozlišče; to bo odprtim telefonskim številkam olajšalo sklenitev dogovora o določitvi razvoja smernic, načinov in postopkov dela na evropski ravni, ki spoštujejo okvire nacionalnih zakonodaj, veljavnih za posamezne odrpte telefonske številke.

Koordinacijsko vozlišče bo:

- oglaševalo omrežje kot celoto in tako ustvarilo prepoznavnost na evropski ravni in krepilo osveščenost javnosti o tem omrežju po celotni Evropski uniji, na primer z zagotavljanjem enotne identitete in vstopne točke, zagotavljajoč enostaven dostop do primerne nacionalnega kontakta,

- vzpostavilo stike z ustreznimi organi za dokončanje omrežne pokritosti v državah članicah in v državah kandidatkah,
- izboljšalo operativno učinkovitost omrežja,
- začrtalo smernice najboljših praks za odprte telefonske številke ter jih prilagodilo novim tehnologijam,
- organiziralo redno izmenjavo informacij in izkušenj med odprtimi telefonskimi številkami,
- zagotovilo skupen sklad strokovnega znanja za nasvete in spremljanje odprtih telefonskih linij ob začetku delovanja, zlasti v državah kandidatkah,
- poskrbelo za povezavo z odprtimi telefonskimi številkami v tretjih državah,
- vzdrževalo tesne delovne stike s koordinacijskim vozliščem za osveščanje (glej točko 4 spodaj) za zagotovitev povezanosti in učinkovitosti vseh operacij programa ter zato, da bo javnost bolje poznala odprte telefonske številke,
- sodelovalo v Forumu za varnejši internet in pri ostalih ustreznih dogodkih z usklajevanjem prispevkov in povratnih informacij odprtih telefonskih števil.

Koordinacijsko vozlišče bo nadzorovalo učinkovitost odprtih telefonskih števil in zbiralo natančne in pomembne statistične podatke o njihovem delovanju (število in vrsta prejetih poročil, izvedeni ukrepi in rezultati itn.). Ti statistični podatki morajo biti primerljivi med državami članicami.

Omrežje odprtih telefonskih števil mora zagotoviti pokritost in izmenjavo poročil o glavnih vrstah skrb vzbujajočih nezakonitih vsebin – tudi zunaj področja otroške pornografije. Drugačni mehanizmi in izvedenska mnenja so lahko potrebna za soočanje z drugimi področji, kot so rasistične vsebine, ta lahko zadevajo druge vrste vozlišč, ki obravnavajo drugačna vprašanja. Ker so finančna in upravna sredstva programa omejena, vsa takšna vozlišča ne bodo nujno prejela denarne podpore, ki bo morda morala biti usmerjena v krepitev vloge koordinacijskega vozlišča na teh področjih.

2. DEJAVNOST 2: UPIRANJE NEŽELENIH IN ŠKODLJIVIM VSEBINAM

Poleg ukrepov, ki poskušajo v kali zatreti nezakonite vsebine, bodo uporabniki – odgovorne odrasle osebe, v primeru, da so uporabniki mladoletni – morda potrebovali tehnična orodja. Dostop do teh orodij se lahko spodbuja ter uporabnikom tako omogoča lastno odločanje o soočanju s škodljivimi in nezaželenimi vsebinami (uporabniško pooblastilo).

Dodatna sredstva je treba nameniti večanju števila dostopnih informacij o uspešnosti in učinkovitosti programskega orodja za filtriranje, tako da se uporabniku omogoči z informacijami podprta izbira. Organizacije uporabnikov in znanstveno-raziskovalni inštituti so pri tem prizadevanju lahko dragoceni partnerji.

Sistemi za ocenjevanje in oznake kakovosti v povezavi s tehnološkimi postopki filtriranja lahko pomagajo uporabnikom izbrati vsebine, ki jih želijo sprejeti, evropskim staršem in vzgojiteljem pa zagotovijo potrebne informacije za sprejemanje odločitev v skladu z njihovimi kulturnimi in jezikovnimi vrednotami. Ob upoštevanju rezultatov predhodnih projektov je finančna pomoč lahko dodeljena projektu, ki skušajo prilagoditi sistem za ocenjevanje in oznake kakovosti tako, da upoštevajo konvergenco telekomunikacij, avdiovizualnih medijev in informacijske tehnologije, pobudam za samoregulacijo, katerih namen je potrditi zanesljivost samooznačevanja, in storitvam, ki preverjajo natančnost samorazvrstitvenih oznak. Nadaljnje delo je potrebno tudi za spodbujanje ponudnikov vsebin k uporabi sistemov za ocenjevanje in oznak kakovosti.

Zaželeno bi bilo, da se že ob razvijanju novih tehnologij poskušajo upoštevati njihovi možni učinki na varno uporabo s strani otrok, namesto da se s kakršnimi koli posledicami novih tehnologij soočamo šele po njihovi vpeljavi. Varnost končnega uporabnika je merilo, ki ga je treba upoštevati tako kot tehnične in komercialne vidike. Eden izmed načinov za doseg tega bi bilo spodbujanje izmenjave mnenj med strokovnjaki za zaščito otrok in tehničnimi izvedenci. Vendar je treba upoštevati dejstvo, da ni vsak izdelek, razvit za spletni svet, namenjen otroški uporabi.

Program bo zato zagotovil finančna sredstva za tehnične ukrepe, ki ustrezajo potrebam uporabnikov in ki jim omogočajo omejitve količine prejetih neželenih in škodljivih vsebin ter nadzor nad prejeto neželeno nadležno pošto, vključno z:

- ocenjevanjem učinkovitosti dostopnih tehnoloških postopkov filtriranja in sporočanje te informacije javnosti na jasn in preprost način, ki olajša primerjavo,
- omogočanjem lažje izmenjave informacij in najboljših praks o učinkovitih načinih upiranja neželenim in škodljivim vsebinam ter njihovim usklajevanjem,
- spodbujanjem ponudnikov vsebin k večji uporabi sistemov za ocenjevanje vsebin in oznak kakovosti spletnih strani ter za prilagajanje teh sistemov ocenjevanja vsebin in oznak tako, da upoštevajo različne mehanizme, uporabljene za dostavo enake vsebine (konvergenca),
- če je to potrebno, prispevanjem k dostopnosti tehnoloških postopkov filtriranja, zlasti v jezikih, ki na tržišču niso ustrezno zastopani. Uporabljene tehnologije morajo, kadar je to primerno, varovati pravico do zasebnosti v skladu z direktivama 95/46/ES ⁽¹⁾ in 2002/58/ES.

Spodbudila se bo uporaba tehnoloških ukrepov za večjo zasebnost. Ta dejavnost bo v celoti upoštevala določbe prihodnjega Okvirnega sklepa Sveta 2005/222/PNZ z dne 24. februarja 2005 o napadih na informacijske sisteme ⁽²⁾.

Izvajanje te dejavnosti bo tesno usklajeno z dejavnostmi spodbujanja varnega okolja (samoregulativne dejavnosti) in osveščanja (obveščanja javnosti o načinu, kako ukrepati v primeru neželene ali škodljive vsebine).

3. DEJAVNOST 3: SPODBUJANJE VARNEJŠEGA OKOLJA

V celoti delujoč sistem za samoregulacijo je ključni dejavnik v omejevanju dotoka neželenih, škodljivih in nezakonitih vsebin. Samoregulacija vključuje številne komponente: posvetovanje in primerno zastopanje zadevnih strank; obstoj kodeksov ravnanja; obstoj nacionalnih organov, ki lajšajo sodelovanje na ravni Skupnosti; in oceno okvirov samoregulacije na nacionalni ravni ⁽³⁾. Na tem področju bodo na ravni Skupnosti tudi v prihodnje potrebna prizadevanja za spodbujanje evropske industrije interneta in novih spletnih tehnologij k izvedenju kodeksov ravnanja.

Forum za varnejši internet, pripravljen v letu 2004 v okviru Akcijskega načrta o varnejšem internetu, mora postati razpravni forum in vključevati predstavnike industrije, organov pregona, oblikovalce politik in organizacije uporabnikov (na primer organizacije staršev in učiteljev, skupine za zaščito otrok, organe za varstvo potrošnikov in organizacije za civilne in digitalne pravice). Omogočal bo izhodišče za izmenjavo izkušenj nacionalnih koregulativnih ali samoregulativnih organov in ponujal priložnost za razpravo o načinih, s katerimi lahko industrija pripomore k boju proti nezakonitim vsebinam.

Forum za varnejši internet bo hkrati služil kot stična točka za razpravo na ravni strokovnjakov in kot tribuna za vzpostavitev soglasja, posredovanje zaključkov, priporočil, smernic itn. ustreznim nacionalnim in evropskim postajam.

Forum bo zajel vsa področja delovanja ter tako spodbujal razprave in dejavnosti v zvezi z nezakonitimi, neželenimi in škodljivimi vsebinami. Sestajal se bo v okviru plenarnih zasedanj ter delovnih skupin z jasnimi cilji in roki, kadar bo to potrebno za specifična vprašanja, in bo kot tak zbirališče akterjev z vseh področij – vključno z vladnimi agencijami in programi, organi za standardiziranje, industrijo, službami v okviru Evropske komisije in organizacijami uporabnikov (npr. organizacije staršev in učiteljev, skupine za zaščito otrok, organi za varstvo potrošnikov, organizacije za civilne in digitalne pravice). Forum bo osebam, dejavnim na nacionalni in evropski ravni, zlasti tistim, ki so vključene v programe in pobude držav članic, omogočil izmenjavo mnenj, informacij in izkušenj. Kjer je to primerno, mora Forum za varnejši internet izmenjavati informacije in sodelovati z ustreznimi organizacijami, dejavnimi na sorodnih področjih, kakršni sta omrežna in informacijska varnost.

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31). Direktiva, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ UL L 69, 16.3.2005, str. 67.

⁽³⁾ Glej okvirne smernice za izvajanje okvira za samoregulacijo za zaščito mladoletnih oseb in človeškega dostojanstva v spletnih avdiovizualnih in informacijskih uslugah na nacionalni ravni v Priporočilu 98/560/ES.

Cilji Foruma za varnejši internet bodo:

1. spodbujanje povezovanja v omrežje ustreznih struktur znotraj držav članic in razvijanje povezav s samoregulativnimi organi izven Evrope;
2. spodbujanje konsenza in samoregulacije v zvezi z vprašanji, kot so ocenjevanje kvalitete spletnih strani, razvrstitev multimedijskih vsebin, razvrstitev ter razširitev tehnik filtriranja ter njihova razširitev na nove oblike vsebin, kot so spletne igre, in nove oblike dostopov, kot so mobilni telefoni;
3. spodbujanje ponudnikov storitev k oblikovanju kodeksov ravnanja v zvezi z vprašanji, kakršna so postopka objave in odstranitve na pregleden in natančen način, informacije uporabnikom o varnejši uporabi interneta ter obstoj odprtih telefonskih števil za prijavljanje nezakonitih vsebin;
4. spodbujanje raziskav o učinkovitosti projektov ocenjevanja in tehnoloških postopkov filtriranja. Organizacije uporabnikov in znanstveno-raziskovalni inštituti so pri tem prizadevanju lahko dragoceni partnerji.

Rezultati in ugotovitve projektov v teku in končanih projektov, ki jih program sofinancira, bodo vključeni v proces. Z vzpostavitvijo odprte razprave bo Forum pripomogel k zvišanju ravni osveščenosti ter privabil države kandidatke in druge tretje države, s čimer bo zagotovil mednarodno prizorišče za soočenje s svetovnim problemom. Tako bo zagotovil, da bodo ključna združenja, kakršna so organizacije uporabnikov (npr. organizacije staršev in učiteljev, skupine za zaščito otrok, organi za varstvo potrošnikov, organizacije za civilne in digitalne pravice), industrije in javni organi, obveščeni o pobudah v zvezi z varnejšo uporabo, danih na ravni Skupnosti in na mednarodni ravni, da se bodo o njih posvetovali in k njim prispevali.

V Forumu za varnejši internet bodo lahko udeležene zainteresirane stranke izven Skupnosti in tiste iz držav kandidat. Za zagotovitev rednega dialoga o najboljših praksah, kodeksih ravnanja, samoregulaciji in ocenjevanju kakovosti bo mednarodno sodelovanje okrepljeno z okroglo mizo, povezano s Forumom. Komisija bo zagotovila, da bo medsebojno dopolnjevanje z ostalimi forumi in podobnimi pobudami v celoti izkoriščeno.

Lahko se organizira razpis za zbiranje ponudb z namenom vzpostavitve tajništva, ki bo v pomoč Forumu za varnejši internet in bo med drugim sestavljeno iz strokovnjakov, zadolženih za predlaganje tem v obravnavo, pripravo delovnih dokumentov, vodenje razprav in zapisovanje sklepov.

Druga vrsta dejavnosti, ki lahko pridobi finančno podporo na ravni Skupnosti, bi lahko na primer vključevala projekte za samoregulacijo za oblikovanje čezmejnih kodeksov ravnanja. Na voljo so lahko nasveti in pomoč za zagotovitev sodelovanja na ravni Skupnosti s povezovanjem v omrežje ustreznih organov znotraj držav članic in držav kandidat ter s sistematičnim pregledovanjem in prijavljanjem ustreznih pravnih problemov in problemov v zvezi s predpisi, za pomoč pri razvoju metod ocenjevanja in potrjevanja samoregulacije, za zagotovitev praktične pomoči državam, ki želijo vzpostaviti organe za samoregulacijo in za širše povezovanje z organi za samoregulacijo izven Evrope.

4. DEJAVNOST 4: OSVEŠČANJE

Dejavnosti za osveščanje morajo zajemati različne kategorije nezakonitih, neželenih in škodljivih vsebin (vključno na primer vsebine, ki veljajo kot neprimerne za otroke, rasistične in ksenofobne vsebine) in, kjer je to primerno, upoštevati sorodna vprašanja varstva potrošnikov, zaščite podatkov in vprašanja varnosti omrežja in informacij (virusi/nadležna pošta). Ukvarjati bi se morale z vsebinami, ki se širijo preko svetovnega spleta, kot tudi z novimi oblikami interaktivnih informacij in sporočil, ki so se pojavile s hitrim razvojem interneta in mobilne telefonije (npr. storitve vsak z vsakim, širokopasovni video, takojšnje sporočanje, klepetalnica itn.).

Komisija bo še naprej sprejemala ukrepe za spodbujanje stroškovno učinkovitih načinov širjenja informacij velikemu številu uporabnikov, zlasti z uporabo krovnih organizacij in kanalov za elektronsko difuzijo, da bi s tem dosegla zelene ciljne skupine. Komisija lahko preuči uporabo zlasti javnih občil in razdeljevanje informativnega gradiva po šolah in internetnih kavarnah.

Program bo v oporo ustreznim organom, izbranim po opravljenem javnem razpisu za predloge za prevzem vloge vozlišč za osveščanje v vsaki državi članici in državi kandidatki, ki bodo izvajali dejavnosti in programe osveščanja v tesnem sodelovanju z ustreznimi akterji na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Koordinacijsko vozlišče, ki bo v tesni povezavi z drugimi vozlišči zagotovilo izmenjavo najboljših praks, bo prispevalo dodano vrednost na evropski ravni.

Organi, ki bodo želeli prevzeti vlogo vozlišč za osveščanje, bodo morali dokazati močno podporo svojih nacionalnih organov. Imeti morajo jasno opredeljeno pooblastilo za izobraževanje javnosti o varnejši uporabi interneta in novih spletnih tehnologij ali o medijski in informacijski pismenosti in morajo razpolagati s potrebnimi finančnimi sredstvi za izvajanje tega pooblastila.

Vozlišča za osveščanje bodo morala:

- zasnovati celovito, dinamično in ciljno usmerjeno kampanjo v najprimernejših medijih, upoštevajoč najboljše prakse in izkušnje drugih držav,
- vzpostaviti in vzdrževati partnerstvo (formalno ali neformalno) s ključnimi akterji (vladne agencije, tisk in medijske skupine, združenja ponudnikov internetnih storitev, organizacije uporabnikov, interesne skupine s področja izobraževanja) ter v svoji državi vpeljati in vzdrževati dejavnosti, povezane z varnejšo uporabo interneta in novih spletnih tehnologij,
- spodbujati dialog in izmenjavo informacij zlasti med interesnimi skupinami s področij izobraževanja in tehnologije,
- kjer je to primerno, sodelovati z drugimi dejavnostmi, povezanimi s tem programom, na primer na širših področjih medijev in informacijske pismenosti ali varstva potrošnikov,
- obveščati uporabnike o evropskem programskem orodju in storitvah za filtriranje ter o odprtih telefonskih številkah in sistemih za samoregulacijo,
- aktivno sodelovati z ostalimi vozlišči v evropskem omrežju z izmenjavo informacij o najboljših praksah, sodelovanjem na srečanjih ter oblikovanjem in izvajanjem evropskega pristopa, po potrebi prilagojenega nacionalnim jezikovnim in kulturnim preferencam,
- zagotoviti skupni sklad strokovnega znanja in tehnične pomoči za začetek delovanja vozlišč za osveščanje (nova vozlišča so lahko pod pokroviteljstvom bolj izkušenega vozlišča).

Za zagotovitev dobrega sodelovanja in visoke učinkovitosti bodo zagotovljena denarna sredstva za koordinacijsko vozlišče, ki bo skrbelo za logistično in infrastrukturno podporo vozlišč vsake države članice, za zagotavljanje prepoznavnosti na evropski ravni, dobro obveščanje in izmenjavo izkušenj, tako da bodo pridobljene izkušnje sproti upoštevane (na primer s prilagajanjem gradiva, ki se uporablja za osveščanje javnosti).

Koordinacijsko vozlišče bi moralo:

- zagotoviti učinkovito obveščanje ter izmenjavo informacij in najboljših praks v okviru omrežja,
- zagotoviti usposabljanje o varnejši uporabi interneta in novih spletnih tehnologij za osebje vozlišč za osveščanje (šolanje nosilcev usposabljanja),
- zagotoviti tehnično pomoč državam kandidatkam, ki želijo razviti dejavnosti za osveščanje,
- usklajevati določbe o vozliščih za osveščanje glede strokovnega znanja in tehnične pomoči za vozlišča za osveščanje, ki začenejo z delovanjem,
- predlagati kazalce in upravljati zbiranje, analizo in izmenjavo statističnih informacij o dejavnostih osveščanja za ocenitev njihovega učinka,

- zagotoviti infrastrukturo za enotno, celovito nadnacionalno odlagališče (spletni portal) za ustrezne informacije ter vire osveščanja in raziskav z vsebinami, prilagojenimi lokalnim pogojem (ali, kjer je primerno, povezave na lokalne podstrani), ki lahko vključujejo kratke novice, članke, mesečna glasila v več jezikih in ki zagotavljajo poznavanje dejavnosti Foruma za varnejši internet,
- razširiti povezave z dejavnostmi osveščanja izven Evrope,
- sodelovati v Forumu za varnejši internet in pri ostalih ustreznih dogodkih z usklajevanjem prispevkov in povratnih informacij omrežja za osveščanje.

Raziskave bodo potekale tudi na primerljivi osnovi in preučevale, kako ljudje, in zlasti otroci, uporabljajo nove spletne tehnologije. Nadaljnje delovanje na ravni Skupnosti bi lahko na primer vključevalo podporo otrokom prijaznim internetnim storitvam ali nagrado leta za najboljšo dejavnost osveščanja.

PRILOGA II

OKVIRNA RAZDELITEV STROŠKOV

1.	Boj proti nezakonitim vsebinam	25–30 %
2.	Upiranje neželenim in škodljivim vsebinam	10–17 %
3.	Spodbujanje varnejšega okolja	8–12 %
4.	Osveščanje	47–51 %

PRILOGA III

SREDSTVA ZA IZVAJANJE PROGRAMA

(1) Komisija bo program izvajala v skladu s tehnično vsebino, opredeljeno v Prilogi I.

(2) Program se bo izvajal s posrednim delovanjem, ki bo obsegalo:

(a) dejavnosti z deljenimi stroški

- (i) Pilotne projekte in dejavnosti, povezane z najboljšimi praksami. *Ad hoc* projekte na področjih, ki so relevantna za program, vključno s projekti, ki prikazujejo najboljše prakse ali vključujejo inovativne uporabe obstoječih tehnologij.
- (ii) Omrežja: omrežja, ki združujejo različne zainteresirane strani, za zagotovitev delovanja v okviru celotne Evropske unije ter za spodbujanje koordinacijskih dejavnosti in prenosa znanja. Lahko so povezana z dejavnostmi najboljših praks.
- (iii) Praktične raziskave na evropski ravni in na primerljivi osnovi, ki preučujejo, kako ljudje, in zlasti otroci, uporabljajo nove spletne tehnologije.

Finančna podpora Skupnosti običajno ne bo presegla 50 % stroškov projekta. Organom javnega sektorja so stroški lahko povrnjeni v višini 100 % dodatnih stroškov.

(b) spremljevalne ukrepe

Naslednji spremljevalni ukrepi bodo prispevali k izvajanju programa ali pripravi bodočih dejavnosti:

- (i) Primerjalne analize in raziskave mnenj, namenjene pridobitvi zanesljivih podatkov o varnejši uporabi interneta in novih spletnih tehnologij za vse države članice, zbranih na podlagi primerljive metodologije.
- (ii) Tehnične ocene tehnologij, kot je filtriranje, zasnovanih za spodbujanje varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij. Ocenjevanje bo upoštevalo tudi dejstvo, ali te tehnologije krepijo ali ne spoštovanje zasebnosti.
- (iii) Študije v oporo programu in njegovim dejavnostim, ki zadevajo zlasti samoregulacijo in delo Foruma za varnejši internet ali pripravo prihodnjih dejavnosti.
- (iv) Tekmovanja, ki nagrajujejo najboljše prakse.
- (v) Izmenjavo informacij, konference, seminarje, delavnice ali druge sestanke in vodenje dejavnosti v omrežju.
- (vi) Dejavnosti, namenjene razširjanju, informiranju in obveščanju.

Izključeni so ukrepi, namenjeni komercializaciji izdelkov, postopkov ali storitev, tržne aktivnosti in pospeševanje prodaje.

-
- (3) Izbira dejavnosti z deljenimi stroški bo temeljila na razpisih za predloge, objavljenih na spletni strani Komisije, v skladu z veljavnimi finančnimi določbami.
  - (4) Vloge za pomoč Skupnosti morajo, kjer je to potrebno, vsebovati finančni načrt, v katerem so naštetni vsi elementi financiranja projektov, vključno s finančno podporo, za katero se zaprosi Skupnost, in kakršni koli drugi zahtevki ali finančna pomoč iz drugih virov.
  - (5) Spremljevalni ukrepi se bodo v skladu z veljavnimi finančnimi določbami izvajali prek javnih naročil.
-

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA 2005/14/ES

z dne 11. maja 2005

o spremembi direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega in tretjega stavka člena 47(2), člena 55 ter člena 95(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Zavarovanje civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (avtomobilsko zavarovanje) je posebnega pomena za evropske državljane, bodisi kot imetnike zavarovalnih polic ali kot oškodovance v nesrečah. Izjemnega pomena je tudi za zavarovalnice, saj predstavlja pomemben del neživljenjskega zavarovanja v Skupnosti. Avtomobilsko zavarovanje vpliva tudi na prosto gibanje ljudi in vozil. Zato mora biti okrepitev in konsolidacija enotnega zavarovalniškega trga na področju avtomobilskega zavarovanja ključni cilj ukrepanja Skupnosti na področju finančnih storitev.

(2) Zelo pomemben napredek v tej smeri je bil že dosežen z Direktivo Sveta 72/166/EGS z dne 24. aprila 1972 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti ⁽⁴⁾, z Drugo direktivo Sveta 84/5/EGS z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil ⁽⁵⁾, s Tretjo direktivo Sveta 90/232/EGS z dne 14. maja 1990 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil ⁽⁶⁾ in z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES z dne 16. maja 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju avtomobilske odgovornosti (Četrta direktiva o zavarovanju avtomobilske odgovornosti) ⁽⁷⁾.

(3) Sistem avtomobilskega zavarovanja v Skupnosti je treba posodobiti in izboljšati. To potrebo so potrdila posvetovanja z industrijo, potrošniki in združenji oškodovancev.

(4) Da se izključi morebitno napačno razlaganje določb Direktive 72/166/EGS in da se olajša pridobitev zavarovalnega kritja za vozila, ki imajo začasne registrske tablice, se mora opredelitev ozemlja, kjer vozilo običajno je, nanašati na ozemlje države, katere registrsko tablico vozilo ima, ne glede na to, ali je ta tablica stalna ali začasna.

(5) V skladu z Direktivo 72/166/EGS se za vozilo, ki ima napačne ali nezakonite tablice, šteje, da je običajno na ozemlju države članice, ki je izdala originalne tablice. To pravilo pogosto pomeni, da morajo nacionalni zavarovalni biroji nositi ekonomske posledice nesreč, ki nimajo nika-kršne zveze z državo članico, kjer imajo sedež. Ne da bi se

⁽¹⁾ UL C 227 E, 24.9.2002, str. 387.

⁽²⁾ UL C 95, 23.4.2003, str. 45.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 22. oktobra 2003 (UL C 82 E, 1.4.2004, str. 297), Skupno stališče Sveta z dne 26. aprila 2004 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. januarja 2005 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Sklep Sveta z dne 18. aprila 2005.

⁽⁴⁾ UL L 103, 2.5.1972, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 84/5/EGS (UL L 8, 11.1.1984, str. 17).

⁽⁵⁾ UL L 8, 11.1.1984, str. 17. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 90/232/EGS (UL L 129, 19.5.1990, str. 33).

⁽⁶⁾ UL L 129, 19.5.1990, str. 33.

⁽⁷⁾ UL L 181, 20.7.2000, str. 65.

spreminjalo splošno pravilo, po katerem registrska tablica določa ozemlje, kjer vozilo običajno je, je treba določiti posebno pravilo za nesreče, ki jih povzročijo vozila brez registrske tablice ali vozila, ki so opremljena z registrsko tablico, ki ne ustreza ali ne ustreza več vozilu. V tem primeru in zgolj za namen obravnave odškodninskega zahtevka se mora za ozemlje, kjer vozilo običajno je, šteti ozemlje, kjer se je zgodila nesreča.

(6) Z namenom olajšati razlago in uporabo izraza „naključno preverjanje“ iz Direktive 72/166/EGS je treba ustrezne določbe podrobneje pojasniti. Prepoved sistematičnega preverjanja avtomobilskega zavarovanja naj velja za vozila, ki so običajno na ozemlju druge države članice, kot tudi za vozila, ki so običajno na ozemlju tretje države, vendar vstopajo iz ozemlja druge države članice. Dovoljena so lahko samo nesistematična preverjanja, ki niso diskriminatorna in se izvajajo kot del nadzora, ki ni usmerjen izključno v preverjanje zavarovanja.

(7) Člen 4(a) Direktive 72/166/EGS državam članicam dovoljuje, da glede vozil nekaterih fizičnih ali pravnih oseb, bodisi javnih ali zasebnih, odstopajo od splošne obveznosti obveznega zavarovanja. V primeru nesreč, ki jih povzročijo takšna vozila, mora država članica, ki tako odstopa, določiti organ, ki oškodovancem v nesrečah, povzročenih v drugih državah članicah, plača odškodnino. Da se zagotovi plačilo ustrezne odškodnine ne samo oškodovancem v nesrečah, ki jih povzročijo ta vozila v tujini, temveč tudi oškodovancem v nesrečah, ki se zgodijo v državi članici, na ozemlju katere vozilo običajno je, ne glede na to, ali stalno prebivajo na njenem ozemlju ali ne, je treba zgoraj omenjeni člen spremeniti. Hkrati morajo države članice zagotoviti, da se Komisiji za objavo sporoči seznam oseb, izvzetih iz obveznega zavarovanja, in organov, ki so odgovorni za odškodnino oškodovancem v nesrečah.

(8) Člen 4(b) Direktive 72/166/EGS državam članicam dovoljuje, da glede nekaterih vrst vozil ali nekaterih vozil, ki imajo posebne tablice, odstopajo od splošne obveznosti obveznega zavarovanja. V tem primeru lahko druge države članice pri vstopu na svoje ozemlje zahtevajo veljavno zeleno karto ali sklenitev obmejne pogodbe o zavarovanju, da zagotovijo odškodnino oškodovancem morebitnih nesreč, ki bi jih takšna vozila lahko povzročila na njihovem ozemlju. Vendar pa zaradi odprave mejnih kontrol znotraj Skupnosti ni več mogoče zagotavljati, da so vozila,

ki prečkajo mejo, zavarovana, in tako ni več mogoče zagotavljati odškodnine oškodovancem v nesrečah, povzročenih v tujini. Hkrati je treba zagotoviti ustrezno odškodnino ne samo oškodovancem v nesrečah, ki jih ta vozila povzročijo v tujini, temveč tudi oškodovancem v isti državi članici, v kateri vozilo običajno je. V ta namen morajo države članice oškodovance nesreč, ki jih povzročijo taka vozila, obravnavati enako kot oškodovance nesreč, ki jih povzročijo nezavarovana vozila. V skladu z Direktivo 84/5/EGS mora odškodnino oškodovancem v nesrečah, ki jih povzročijo nezavarovana vozila, plačati organ za zagotavljanje odškodnine države članice, v kateri se je nesreča zgodila. V primeru plačila oškodovancem v nesrečah, ki so jih povzročila vozila, za katera se uporablja to odstopanje, mora imeti organ za zagotavljanje odškodnine zahtevek nasproti organu države članice, kjer vozilo običajno je. Po izteku obdobja petih let od začetka veljavnosti te direktive mora Komisija, če je to primerno, v luči izkušenj pri izvajanju in uporabi tega odstopanja, predložiti predloge za njegovo nadomestitev ali razveljavitev. Prav tako je treba črtati ustrezne določbe Direktive 2000/26/ES.

(9) Da bi se natančneje določilo področje uporabe direktiv o avtomobilskem zavarovanju v skladu s členom 299 Pogodbe, je v členih 6 in 7(1) Direktive 72/166/EGS treba črtati sklicevanje na ozemlje držav članic zunaj Evrope.

(10) Obveznosti držav članic, da zagotovijo zavarovalno kritje vsaj z določenimi minimalnimi vsotami, predstavlja pomemben element pri zagotavljanju varstva oškodovancev. Minimalne vsote iz Direktive 84/5/EGS je treba posodobiti ne samo tako, da upoštevajo inflacijo, temveč tudi zvišati njihovo realno vrednost, da se izboljša varstvo oškodovancev. Najnižji znesek zavarovalnega kritja za telesno poškodbo se izračuna tako, da se v celoti in pravično povrne škoda vsem oškodovancem, ki so utrpeli zelo hude poškodbe, pri čemer se upošteva nizka pogostost nesreč z več oškodovanci in majhno število nesreč, v katerih več oškodovancev utrpi zelo hude poškodbe v eni in isti nesreči. Minimalna vsota kritja v višini 1 000 000 EUR na oškodovanca in 5 000 000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev, je razumna in ustrezna. Zaradi olajšanja uvedbe teh minimalnih vsot je treba predvideti prehodno obdobje petih let od datuma začetka izvajanja te direktive. Države članice morajo v tridesetih mesecih od datuma začetka izvajanja te direktive povečati svoje vsote na vsaj polovico teh minimalnih ravní.

- (11) Da se prepreči razvrednotenje minimalne vsote kritja s potekom časa, je treba uvesti klavzulo o rednem pregledu, ki za referenco uporablja evropski indeks cen življenjskih potrebščin (EICP), ki ga objavlja Eurostat in je predviden z Uredbo Sveta (ES) št. 2494/95 z dne 23. oktobra 1995 o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin⁽¹⁾. Treba je oblikovati postopkovna pravila za takšen pregled.
- (12) Direktiva 84/5/EGS, ki v interesu preprečevanja goljufij državam članicam dovoljuje, da omejijo ali izključijo plačila organa za zagotavljanje odškodnine v primeru materialne škode, ki jo povzroči neznano vozilo, lahko v nekaterih primerih onemogoči pravično povračilo škode oškodovancem. Možnost omejitve ali izključitve odškodnine iz razloga, da je vozilo neznano, se ne sme uporabljati, če je organ plačal odškodnino za hujše telesne poškodbe kateremu koli oškodovancu iste nesreče, v kateri je bila povzročena materialna škoda. Države članice lahko predvidijo franšizo do meje, ki jo določa omenjena direktiva, ki jo nosi oškodovanec, ki mu je bila povzročena materialna škoda. Pogoje, pod katerimi se telesne poškodbe štejejo za hujše, mora določiti nacionalna zakonodaja ali upravni predpisi države članice, kjer se je nesreča zgodila. Pri določanju teh pogojev lahko države članice med drugim upoštevajo, ali je poškodba zahtevala bolnišnično oskrbo.
- (13) Trenutno Direktiva 84/5/EGS predvideva možnost, ki državam članicam dopušča, da dovolijo franšize do določenega praga, ki jih v primeru materialne škode, ki jo povzročijo nezavarovana vozila, nosi oškodovanec. Ta možnost neupravičeno zmanjšuje varstvo oškodovancev in povzroča diskriminacijo v primerjavi z oškodovanci v drugih nesrečah. Te možnosti zato ni mogoče več dopustiti.
- (14) Drugo direktivo Sveta 88/357/EGS z dne 22. junija 1988 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja, ki opredeljuje določbe za učinkovito uresničevanje svobode opravljanja storitev⁽²⁾, je treba spremeniti tako, da podružnicam zavarovalnic dovoljuje, da postanejo pooblaščenke pri dejavnostih avtomobilskega zavarovanja, kar že velja pri drugih zavarovalnih storitvah, ki niso avtomobilsko zavarovanje.
- (15) Vključitev vseh potnikov v vozilu v zavarovalno kritje je pomemben dosežek veljavne zakonodaje. Ta cilj bi bil ogrožen, če bi nacionalna zakonodaja ali kakšna pogodbeno klavzula v pogodbi o zavarovanju izključevala potnike iz zavarovalnega kritja, ker so vedeli ali bi morali vedeti, da je bil voznik vozila v času nesreče pod vplivom alkohola ali drugih opojnih snovi. Potnik navadno ne more pravilno oceniti stopnje voznikove opojenosti. Cilja odvracati ljudi od vožnje pod vplivom opojnih snovi se ne da doseči z zmanjševanjem zavarovalnega kritja za potnike, ki so oškodovanci v prometnih nesrečah. Kritje teh potnikov v okviru obveznega avtomobilskega zavarovanja ne vpliva na morebitno odgovornost, ki jo lahko nosijo v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo, niti na višine odmerjenih odškodnin v zvezi s posamezno nesrečo.
- (16) Telesne poškodbe in materialno škodo, ki jo utrpijo pešci, kolesarji in drugi nemotorizirani udeleženci v prometu, ki so navadno šibkejši udeleženci v nesrečah, mora kriti obvezno zavarovanje vozila, udeleženega v nesreči, če so te osebe po nacionalnem civilnem pravu upravičene do odškodnine. Ta določba ne sme vplivati na civilnopravno odgovornost ali na višine odškodnin v zvezi s posamezno nesrečo po nacionalni zakonodaji.
- (17) Nekatere zavarovalnice v zavarovalne police vključujejo klavzule, ki določajo, da bo pogodba razveljavljena, če bi vozilo dlje kot določeno obdobje ostalo zunaj države članice registracije. Takšna praksa je v nasprotju z načelom Direktive 90/232/EGS, v skladu s katerim mora obvezno avtomobilsko zavarovanje na podlagi ene same premije zagotavljati kritje na celotnem ozemlju Skupnosti. Zato je treba določiti, da brez poseganja v obveznosti glede registracije vozil po nacionalni zakonodaji držav članic, zavarovalno kritje ostane veljavno celotno obdobje veljavnosti pogodbe, ne glede na to, ali vozilo ostane določeno obdobje v drugi državi članici.
- (18) Treba je sprejeti ukrepe, ki bodo olajšali pridobitev zavarovalnega kritja za vozila, uvožena iz ene države članice v drugo, četudi vozilo še ni registrirano v namembni državi članici. Zagotoviti je treba začasno odstopanje od splošnega pravila za določanje države članice, v kateri je nevarnost. V obdobju tridesetih dni od datuma, ko je vozilo dostavljeno, dano na razpolago ali odposlano kupcu, se mora namembna država članica šteti za državo članico, v kateri je nevarnost.

(1) UL L 257, 27.10.1995, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1882/2003 (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

(2) UL L 172, 4.7.1988, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2000/26/ES.

- (19) Katera koli oseba, ki želi skleniti novo avtomobilsko zavarovanje z drugo zavarovalnico, mora imeti možnost dokazati svojo zgodovino nesreč in zahtevkov po stari pogodbi. Imetnik police mora imeti pravico kadar koli zahtevati izjavo o zahtevkih oz. o njihovem neobstoju za vozilo oz. vozila, ki jih krije zavarovalna pogodba, najmanj za obdobje zadnjih petih let pogodbenega razmerja. Zavarovalnica ali kateri koli organ, ki ga država članica imenuje za zagotavljanje obveznega zavarovanja ali izdajo takih izjav, mora takšno izjavo imetniku police zagotoviti v petnajstih dneh od prošnje.
- (20) Da se zagotovi ustrezna zaščita oškodovancev prometnih nesreč, države članice zavarovalnicam ne smejo dopuščati, da se nasproti oškodovancem sklicujejo na franšize.
- (21) Pravica neposrednega sklicevanja na zavarovalno pogodbo in neposrednih odškodninskih zahtevkov nasproti zavarovalnicam je zelo pomembna za varstvo oškodovancev v prometnih nesrečah. Direktiva 2000/26/ES oškodovancem nesreč, ki so se zgodile v državi članici, ki ni država članica stalnega prebivališča oškodovanca, in jo je povzročila uporaba vozil, ki so zavarovana v državi članici in so običajno v državi članici, predvideva pravico do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče. Za učinkovitejšo in hitrejšo obravnavo odškodninskih zahtevkov in da se v največji možni meri izogne dragim pravnim postopkom, je to pravico treba razširiti na vse oškodovance prometnih nesreč.
- (22) Za izboljšanje varstva vseh oškodovancev prometnih nesreč je postopek „utemeljene ponudbe“ iz Direktive 2000/26/ES treba razširiti na vse vrste prometnih nesreč. Enak postopek je treba smiselno uporabljati v primerih, ko se nesreča obravnava v okviru sistema nacionalnih zavarovalnih birojev iz Direktive 72/166/EGS.
- (23) Da oškodovanci lažje zahtevajo odškodnino, informacijski centri, vzpostavljeni v skladu z Direktivo 2000/26/ES, ne smejo zagotavljati zgolj podatkov o nesrečah, ki jih zajema ta direktiva, temveč morajo zagotavljati enake podatke o vseh prometnih nesrečah.
- (24) V skladu s členom 11(2) v povezavi s členom 9(1)(b) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽¹⁾ lahko oškodovanci sprožijo pravne postopke za civilno odgovornost proti zavarovalnici v državi članici, v kateri imajo stalno prebivališče.
- (25) Ker je bila Direktiva 2000/26/ES sprejeta pred sprejetjem Uredbe (ES) št. 44/2001, ki je za številne države članice nadomestila Bruseljsko konvencijo z dne 27. septembra 1968, ki je urejala isto področje, je treba sklicevanje na to konvencijo v omenjeni direktivi ustrezno prilagoditi.
- (26) Direktive Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES je treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive 72/166/EGS

Direktiva 72/166/EGS se spremeni:

(1) Točka 4 člena 1 se spremeni:

(a) prva alinea se nadomesti z naslednjim:

„— ozemlje države, katere registrsko tablico ima vozilo, ne glede na to, ali je ta tablica stalna ali začasna, ali“;

(b) doda se naslednja alinea:

„— v primerih, ko vozilo nima registrske tablice ali ima registrsko tablico, ki ne ustreza ali ne ustreza več vozilu, in je bilo udeleženo v nesreči, ozemlje države, v kateri se je nesreča zgodila, za namen obravnave odškodninskega zahtevka, ki jo predvideva prva alinea člena 2(2) te direktive ali člen 1(4) Druge direktive Sveta 84/5/EGS z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (*);

(*) UL L 8, 11.1.1984, str. 17.“.

⁽¹⁾ UL L 12, 16.1.2001, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 2245/2004 (UL L 381, 28.12.2004, str. 10).

(2) Odstavek 1 člena 2 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice se vzdržijo preverjanj zavarovanja civilne odgovornosti v zvezi z vozili, ki so običajno na ozemlju druge države članice, in v zvezi z vozili, ki so običajno na ozemlju tretje države, vendar na njihovo ozemlje vstopajo iz ozemlja druge države članice. Vendar pa lahko izvajajo nesistematična preverjanja zavarovanja, če ta niso diskriminatorna in se izvajajo kot del nadzora, ki ni usmerjen izključno v preverjanje zavarovanja.“

(3) Člen 4 se spremeni:

(a) v drugem pododstavku točke (a):

(i) se prvi stavek nadomesti z naslednjim:

„Država članica, ki tako odstopa, sprejme ustrezne ukrepe, da zagotovi plačilo odškodnine v zvezi z izgubo ali poškodbo, ki je bila na njenem ozemlju in na ozemlju drugih držav članic povzročena z vozili, ki pripadajo takim osebam.“;

(ii) se zadnji stavek nadomesti z naslednjim:

„Komisiji sporoči seznam oseb, izvzetih iz obveznega zavarovanja, in organov, ki so odgovorni za plačevanje odškodnin. Komisija ta seznam objavi.“;

(b) v točki (b) se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„V tem primeru država članica zagotovi, da se vozila iz prvega pododstavka te točke obravnavajo na enak način kot vozila, ki ne izpolnjujejo zavarovalne obveznosti iz člena 3(1). Organ za zagotavljanje odškodnine države članice, v kateri se je nesreča zgodila, ima zahtevek nasproti skladu za zagotavljanje odškodnine iz člena 1(4) Direktive 84/5/EGS v tisti državi članici, v kateri vozilo običajno je.

Po izteku obdobja petih let od začetka veljavnosti Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi Direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (*) države članice Komisiji poročajo o izvajanju in praktični uporabi te točke. Komisija po preučitvi teh poročil po potrebi predloži predloge za nadomestitev ali razveljavitev tega odstopanja.

(*) UL L 149, 11.6.2005, str. 14.“

(4) V členih 6 in 7(1) se črtajo besede „ali na ozemlju države članice zunaj Evrope“.

Člen 2

Sprememba Direktive 84/5/EGS

Člen 1 Direktive 84/5/EGS se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

1. Zavarovanje iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS obvezno krije oboje, materialno škodo in telesne poškodbe.

2. Brez poseganja v višje odškodnine, ki jih lahko predvidijo države članice, vsaka država članica zahteva, da je takšno zavarovanje obvezno najmanj za naslednje vsote:

(a) v primeru telesne poškodbe je najnižji znesek kritja 1 000 000 EUR na oškodovanca ali 5 000 000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev;

(b) v primeru materialne škode 1 000 000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev.

Če je potrebno, lahko države članice uvedejo prehodno obdobje do pet let od datuma začetka izvajanja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi Direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (*), v katerem morajo prilagoditi svoje minimalne vsote kritja vsotam iz tega odstavka.

Države članice, ki uvedejo takšno prehodno obdobje, o tem obvestijo Komisijo in navedejo trajanje prehodnega obdobja.

V 30 mesecih od datuma začetka izvajanja Direktive 2005/14/ES države članice zvišajo odškodnine vsaj do polovice ravni iz tega odstavka.

3. Vsakih pet let po začetku veljavnosti Direktive 2005/14/ES ali po izteku katerega koli prehodnega obdobja iz odstavka 2 se vsote iz tega odstavka pregledajo v skladu z evropskim indeksom cen življenjskih potrebščin (EICP), določenim v Uredbi Sveta (ES) št. 2494/95 z dne 23. oktobra 1995 o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin (**).

Vsote se prilagajajo samodejno. Zvišajo se za odstotno razliko, ki jo za ustrezno obdobje, to je pet let neposredno pred pregledom, določa EICP, in se zaokrožijo na večkratnik 10 000 EUR.

Komisija prilagojene vsote sporoči Evropskemu parlamentu in Svetu ter zagotovi njihovo objavo v Uradnem listu Evropske unije.

4. Vsaka država članica ustanovi ali pooblasti organ z nalogo zagotavljanja odškodnine najmanj do mejnih vrednosti zavarovalne obveznosti za materialno škodo ali telesne poškodbe, ki jih povzroči neznano vozilo ali vozilo, ki ne izpolnjuje zavarovalne obveznosti iz odstavka 1.

Prvi pododstavek ne vpliva na pravico države članice, da odškodnino s strani tega organa šteje za subsidiarno ali nesubsidiarno, in pravico, da predvidi poravnavo zahtevkov med tem organom in osebo ali osebami, odgovornimi za nesrečo, in drugimi zavarovalnicami ali organi socialne varnosti, ki so dolžni plačati odškodnino oškodovancu v zvezi z isto nesrečo. Vendar pa države članice ne smejo dovoliti organu, da plačilo odškodnine pogojuje s tem, da oškodovanec kakor koli dokaže, da odgovorna oseba ni zmožna ali noče plačati.

5. Oškodovanec se lahko v vsakem primeru obrne neposredno na organ, ki mu je na osnovi podatkov, ki jih oškodovanec predloži na zahtevo organa, dolžan dati utemeljen odgovor v zvezi s plačilom odškodnine.

Vendar lahko države članice izključijo plačilo odškodnine s strani tega organa osebam, ki so prostovoljno vstopile v vozilo, ki je povzročilo materialno škodo ali telesno poškodbo, če lahko organ dokaže, da so vedele, da je vozilo nezavarovano.

6. Države članice lahko omejijo ali izključijo plačilo odškodnine s strani tega organa v primeru materialne škode, ki jo povzroči neznano vozilo.

Vendar, če je organ plačal odškodnino za hujše telesne poškodbe kateremu koli oškodovancu iz iste nesreče, v kateri je materialno škodo povzročilo neznano vozilo, države članice ne morejo izključiti plačila odškodnine za materialno škodo iz razloga, ker je vozilo neznano. Kljub temu pa države članice lahko določijo franšizo do največ 500 EUR, za katero odgovarja oškodovanec, ki mu je bila povzročena taka materialna škoda.

Pogoji, pod katerimi se telesne poškodbe štejejo za hujše, se določijo v skladu z zakonodajo ali upravnimi predpisi države članice, kjer se je nesreča zgodila. Pri tem lahko države članice med drugim upoštevajo, ali je poškodba zahtevala bolnišnično oskrbo.

7. Vsaka država članica brez poseganja v kakršno koli prakso, ki je za oškodovanca ugodnejša, za plačilo odškodnine s strani organa uporablja svoje zakone in druge predpise.

(*) UL L 149, 11.6.2005, str. 14.

(**) UL L 257, 27.10.1995, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1882/2003 (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).“

Člen 3

Sprememba Direktive 88/357/EGS

Drugi stavek četrtega pododstavka člena 12a(4) Direktive 88/357/EGS se črta.

Člen 4

Spremembe Direktive 90/232/EGS

Direktiva 90/232/EGS se spremeni:

(1) V člen 1 se med prvi in drugi odstavek vstavi naslednji odstavek:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se vse zakonske določbe ali pogodbene klavzule v zavarovalni polici, ki potnika izključujejo iz takšnega kritja, ker naj bi vedel ali naj bi moral vedeti, da je bil voznik vozila v času nesreče pod vplivom alkohola ali drugih opojnih snovi, štejejo v zvezi z zahtevki takega potnika za nične.“

(2) Vstavi se naslednji člen:

„Člen 1a

Zavarovanje iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS krije telesne poškodbe in materialno škodo, povzročeno pešcem, kolesarjem in drugim nemotoriziranih udeležencem v prometu, ki so, kot posledica nesreče, v kateri je bilo udeleženo motorno vozilo, v skladu z nacionalnim civilnim pravom upravičeni do odškodnine. Ta člen ne posega niti v civilno odgovornost niti v višino odškodnine.“

(3) V členu 2 se prva alineja nadomesti z naslednjim:

„— na podlagi ene same premije in v celotnem času trajanja pogodbe krijejo celotno ozemlje Skupnosti, vključno z obdobji, ko je vozilo v času trajanja pogodbe v drugi državi članici; ter“.

(4) Vstavijo se naslednji členi:

„Člen 4a

1. Z odstopanjem od druge alineje člena 2(d) Direktive 88/357/EGS (*) se v zvezi z vozilom, ki je odposlano iz ene države članice v drugo, za državo članico, v kateri je nevarnost, v obdobju trideset dni, ki sledi prevzemu pošiljke s strani kupca, šteje namembna država članica, četudi vozilo v namembni državi članici ni bilo uradno registrirano.

2. V primeru, da je vozilo v obdobju iz odstavka 1 tega člena udeleženo v nesreči, med tem ko je nezavarovano, je organ iz člena 1(4) Direktive 84/5/EGS v namembni državi članici odgovoren za plačilo odškodnine iz člena 1 omenjene direktive.

Člen 4b

Države članice zagotovijo, da ima imetnik police pravico kadar koli zahtevati izjavo o zahtevkih tretjih oseb za odgovornost vozila ali vozil, ki jih krije zavarovalna pogodba, oz. o neobstoju takih zahtevkov najmanj za obdobje zadnjih petih let pogodbenega razmerja. Zavarovalnica ali organ, ki ga država članica imenuje za zagotavljanje obveznega zavarovanja ali izdajo takih izjav, takšno izjavo imetniku police zagotovi v petnajstih dneh od prošnje.

Člen 4c

Zavarovalnice se nasproti oškodovancem v zvezi z zavarovanjem iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS ne sklicujejo na franšize.

Člen 4d

Države članice zagotovijo, da imajo oškodovanci iz nesreč, ki so jih povzročila vozila, ki jih krije zavarovanje iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS, pravico do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče.

Člen 4e

Države članice za poravnavo zahtevkov iz nesreč, ki so jih povzročila vozila, krita z zavarovanjem iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS, določijo postopek iz člena 4(6) Direktive 2000/26/ES (**).

V primeru nesreč, ki se lahko obravnavajo v okviru sistema nacionalnih zavarovalnih birojev iz člena 2(2) Direktive 72/166/EGS, države članice določijo postopek, ki je enak postopku iz člena 4(6) Direktive 2000/26/ES. Za namene uporabe tega postopka se vsako sklicevanje na zavarovalnice razume kot sklicevanje na nacionalne zavarovalne biroje, kot so opredeljeni v točki 3 člena 1 Direktive 72/166/EGS.

(*) Druga direktiva Sveta 88/357/EGS z dne 22. junija 1988 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja, ki opredeljuje določbe za učinkovito uresničevanje svobode opravljanja storitev (UL L 172, 4.7.1988, str. 1). Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES (UL L 181, 20.7.2000, str. 65).

(**) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES z dne 16. maja 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju avtomobilske odgovornosti, Četrta direktiva o zavarovanju avtomobilske odgovornosti (UL L 181, 20.7.2000, str. 65).“

(5) Odstavek 1 člena 5 se nadomesti z naslednjim:

„1. Brez poseganja v svoje obveznosti po Direktivi 2000/26/ES države članice zagotovijo, da informacijski centri, ki so bili ustanovljeni ali priznani v skladu s členom 5 omenjene direktive, zagotavljajo informacije iz omenjenega člena vsem udeležencem prometnih nesreč, ki so jih povzročila vozila, krita z zavarovanjem iz člena 3(1) Direktive 72/166/EGS.“

Člen 5

Spremembe Direktive 2000/26/ES

Direktiva 2000/26/ES se spremeni:

(1) Vstavi se naslednja uvodna izjava 16a:

„(16a) V skladu s členom 11(2) v povezavi s členom 9(1)(b) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (*) lahko oškodovanci sprožijo pravne postopke proti ponudniku zavarovanja civilne odgovornosti v državi članici, v kateri imajo stalno prebivališče.

(*) UL L 12, 16.1.2001, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 2245/2004, (UL L 381, 28.12.2004, str. 10).“

(2) Odstavek 8 člena 4 se nadomesti z naslednjim:

„8. Imenovanje pooblaščenca za obravnavo odškodninskih zahtevkov samo po sebi ne pomeni odprtja podružnice v smislu člena 1(b) Direktive 92/49/EGS in pooblaščenec za obravnavo odškodninskih zahtevkov se ne šteje za poslovalnico v smislu člena 2(c) Direktive 88/357/EGS ali

— za poslovno enoto v smislu Bruseljske konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (*) – v zvezi z Dansko,

— za poslovno enoto v smislu Uredbe (ES) št. 44/2001 – v zvezi z drugimi državami članicami.

(*) UL C 27, 26.1.1998, str. 1 (prečiščeno besedilo).“

(3) V členu 5(1)(a) se črta točka 2(ii).

(4) Vstavi se nov člen 6a:

„Člen 6a

Centralni organ

Države članice sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi oškodovancem, njihovim zavarovalnicam ali njihovim pravnim zastopnikom olajšajo pravočasno pridobivanje osnovnih podatkov, potrebnih za rešitev odškodninskih zahtevkov.

Osnovni podatki so, če je to ustrezno, dostopni v elektronski obliki v centralni zbirki vsake države članice, stranke, ki so vpletene v primer, pa imajo do njih dostop na podlagi izrecne zahteve.“

Člen 6

Izvajanje

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 11. junija 2007. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi.

Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice lahko v skladu s Pogodbo ohranijo ali sprejmejo predpise, ki so za oškodovanca ugodnejši od predpisov, ki jih morajo sprejeti za uskladitev s to direktivo.

3. Države članice sporočijo Komisiji besedila temeljnih določb predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 7

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati na dan objave v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 8

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 11. maja 2005

Za Evropski parlament
Predsednik
J. P. BORRELL FONTELLES

Za Svet
Predsednik
N. SCHMIT

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA 2005/29/ES

z dne 11. maja 2005

o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 153(1) in (3)(a) Pogodbe predvideva, da mora Skupnost z ukrepi, ki jih sprejme v skladu s členom 95 Pogodbe, prispevati k doseganju visoke ravni varstva potrošnikov.
- (2) V skladu s členom 14(2) Pogodbe zajema notranji trg območje brez notranjih meja, na katerem so zagotovljeni prosti pretok blaga, storitev in pravica do ustanavljanja. Razvoj poštenih poslovnih praks na območju brez notranjih meja je bistvenega pomena za spodbujanje razvoja čezmejnih dejavnosti.
- (3) Zakoni držav članic, ki se nanašajo na nepošteno poslovne prakse, kažejo izrazite razlike, ki lahko povzročajo znatno izkrivljanje konkurence in nastanek ovir za nemoteno delovanje notranjega trga. Na področju oglaševanja določa

Direktiva Sveta 84/450/EGS z dne 10. septembra 1984 o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju ⁽³⁾ minimalna merila za usklajevanje zakonodaje o zavajajočem oglaševanju, hkrati pa državam članicam ne preprečuje, da ohranijo ali sprejmejo ukrepe, ki zagotavljajo višjo raven varstva potrošnikov. Predpisi držav članic o zavajajočem oglaševanju se zato znatno razlikujejo.

- (4) Ta neskladja povzročajo negotovost o tem, katera nacionalna pravila se uporabljajo za nepošteno poslovne prakse, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov in ki ustvarjajo številne ovire ter vplivajo na podjetja in potrošnike. Zaradi teh ovir imajo podjetja višje stroške pri uresničevanju svoboščin notranjega trga, zlasti če se želijo lotiti čezmejnega trženja in oglaševalskih akcij ter pospeševanja prodaje. Take ovire pri potrošnikih vzbujajo tudi negotovost glede njihovih pravic in zmanjšujejo njihovo zaupanje v notranji trg.
- (5) Ob pomanjkanju enotnih pravil na ravni Skupnosti je ovire za čezmejni prosti pretok storitev in blaga ali za pravico do ustanavljanja mogoče upravičiti na podlagi sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti, kolikor skušajo te ovire zaščititi priznane cilje javnega interesa in so sorazmerne s temi cilji. Ob upoštevanju ciljev Skupnosti, kakor so podani v določbah Pogodbe in sekundarni zakonodaji Skupnosti glede prostega pretoka, ter v skladu s politiko Komisije o tržnih komunikacijah, kakor je opredeljena v Sporočilu Komisije „Spremljanje izvajanja Zelene knjige o tržnih komunikacijah na notranjem trgu“, je take ovire treba odpraviti. Te ovire je mogoče odpraviti samo z določitvijo enotnih pravil na ravni Skupnosti, ki bodo zagotavljala visoko raven varstva potrošnikov, in s pojasnitvijo nekaterih pravnih pojmov na ravni Skupnosti, kolikor je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga in za izpolnjevanje zahteve po pravni varnosti.

⁽¹⁾ UL C 108, 30.4.2004, str. 81.

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 20. aprila 2004 (UL C 104 E, 30.4.2004, str. 260), Skupno stališče Sveta z dne 15. novembra 2004 (UL C 38 E, 15.2.2005, str. 1) in Stališče Evropskega parlamenta z dne 24. februarja 2005 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z dne 12. aprila 2005.

⁽³⁾ UL L 250, 19.9.1984, str. 17. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 97/55/ES (UL L 290, 23.10.1997, str. 18).

- (6) Ta direktiva torej približuje zakonodaje držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, vključno z nepoštenim oglaševanjem, ki neposredno škodujejo ekonomskim interesom potrošnikov in na ta način posredno ekonomskim interesom zakonitih konkurentov. V skladu z načelom sorazmernosti ta direktiva varuje potrošnike pred učinki takšnih nepoštenih poslovnih praks, če so bistveni, vendar upošteva, da je lahko v nekaterih primerih vpliv na potrošnike zanemarljiv. Ne zajema niti ne vpliva na posamezne nacionalne zakonodaje o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodujejo samo ekonomskim interesom konkurentov ali zadevajo poslovanje med trgovci; države članice bodo lahko, če bodo tako želele, še naprej v skladu z zakonodajo Skupnosti urejale takšne prakse, pri čemer bodo v celoti upoštevale načelo sorazmernosti. Ta direktiva ne zajema niti ne vpliva na določbe Direktive 84/450/EGS o oglaševanju, ki je zavajajoče za podjetja, vendar ni zavajajoče za potrošnike, ter o primerjalnem oglaševanju. Nadalje ta direktiva ne vpliva na sprejete oglaševalske in tržne prakse, na primer zakonito plasiranje izdelkov, razlikovanje med znamkami izdelkov ali ponujanje spodbud, ki lahko na zakonit način vplivajo na potrošnikovo dožemanje izdelkov in njegovo ravnanje, ne da bi s tem zmanjševale njegovo sposobnost sprejemanja odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev.
- (7) Ta direktiva obravnava poslovne prakse, ki so neposredno povezane z vplivanjem na odločitve potrošnikov o poslu v zvezi z izdelki. Ne nanaša se na poslovne prakse, ki služijo predvsem drugim namenom, vključno na primer na tržne komunikacije, namenjene vlagateljem, kakršna so letna poročila in promocijski prospekti podjetij. Ne nanaša se na pravne zahteve glede dobrega okusa in spodobnosti, ki so zelo različne v posameznih državah članicah. Poslovne prakse, kot na primer pridobivanje strank z nagovarjanjem mimoidočih, so lahko v posameznih državah članicah iz kulturnih razlogov nezaželene. Države članice morajo tako še naprej imeti možnost, da v skladu z zakonodajo Skupnosti na svojem ozemlju prepovedujejo poslovne prakse zaradi nasprotovanja dobremu okusu in spodobnosti, tudi če takšne prakse ne omejujejo potrošnikove svobode izbire. Pri uporabi te direktive, zlasti splošnih klavzul te direktive, je treba v celoti upoštevati okoliščine zadevnega posameznega primera.
- (8) Ta direktiva neposredno ščiti ekonomske interese potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami podjetij v razmerju do potrošnikov. Na ta način posredno ščiti tudi podjetja, ki poslujejo zakonito, pred njihovimi konkurenti, ki ne upoštevajo pravil te direktive, in tako na področjih, ki jih ureja ta direktiva, zagotavlja pošteno konkurenco.
- Razume se, da obstajajo druge poslovne prakse, ki lahko škodijo konkurentom in strankam podjetij, čeprav ne škodijo potrošnikom. Komisija bi morala natančno preučiti potrebo po ukrepih Skupnosti na področjih nelojalne konkurence, ki presegajo področje uporabe te direktive, in po potrebi predstaviti zakonodajni predlog, ki bi vključeval te druge vidike nelojalne konkurence.
- (9) Ta direktiva ne posega v individualne tožbe posameznikov, oškodovanih zaradi nepoštenih poslovnih praks. Prav tako ne posega v pravila Skupnosti in nacionalna pravila o pogodbenem pravu, o pravicah intelektualne lastnine, o vidikih zdravja in varnosti izdelkov, o pogojih ustanavljanja in sistemih izdajanja dovoljenj, vključno s tistimi, ki se v skladu z zakonodajo Skupnosti nanašajo na igralništvo, in ne posega v pravila Skupnosti o konkurenci in nacionalne določbe za njihovo izvajanje. Države članice bodo tako lahko ohranile ali uvedle omejitve in prepovedi poslovnih praks zaradi varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti potrošnikov na svojem ozemlju, ne glede na to, kje se trgovci nahajajo, na primer v zvezi z alkoholom, tobakom ali farmacevtskimi izdelki. Finančne storitve in nepremičnine terjajo zaradi svoje zapletenosti in resnih tveganj, ki so z njimi neločljivo povezana, podrobne zahteve, vključno s pozitivnimi obveznostmi za trgovce. Zato na področju finančnih storitev in nepremičnin ta direktiva ne posega v pravico držav članic, da z namenom zaščite ekonomskih interesov potrošnikov presežejo določbe te direktive. Ni primerno, da bi se s to direktivo urejala izdajanje potrdil in označevanje čistosti predmetov iz plemenitih kovin.
- (10) Treba je zagotoviti, da sta ta direktiva in obstoječa zakonodaja Skupnosti usklajeni, zlasti če se v določenih sektorjih uporabljajo podrobne določbe o nepoštenih poslovnih praksah. Ta direktiva zato spreminja Direktivo 84/450/EGS, Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo ⁽¹⁾, Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 98/27/ES z dne 19. maja 1998 o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov ⁽²⁾ in Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/65/ES z dne 23. septembra 2002 o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo ⁽³⁾. Zato se ta direktiva uporablja samo, kolikor ne obstajajo posebne določbe Skupnosti, ki urejajo posebne vidike nepoštenih

(1) UL L 144, 4.6.1997, str. 19. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2002/65/ES (UL L 271, 9.10.2002, str. 16).

(2) UL L 166, 11.6.1998, str. 51. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2002/65/ES.

(3) UL L 271, 9.10.2002, str. 16.

poslovnih praks, na primer zahteve po informacijah in pravila o načinu predstavitve informacij potrošniku. Zagotavlja varstvo potrošnikov, v kolikor ni na voljo posebne sektorske zakonodaje na ravni Skupnosti, in prepoveduje trgovcem, da ustvarijo lažen vtis o naravi izdelkov. To je zlasti pomembno za zapletene izdelke, ki predstavljajo visoko raven tveganja za potrošnike, na primer nekatere finančne storitve. Ta direktiva posledično dopolnjuje pravni red Skupnosti, ki se uporablja za poslovne prakse, škodljive ekonomskim interesom potrošnikov.

- (11) Z visoko stopnjo približanja, doseženo s približevanjem nacionalnih določb na podlagi te direktive, je vzpostavljena visoka skupna raven varstva potrošnikov. Ta direktiva določa enotno splošno prepoved tistih nepoštenih poslovnih praks, ki izkrivljajo ekonomsko obnašanje potrošnikov. Določa tudi pravila glede agresivnih poslovnih praks, ki trenutno niso urejene na ravni Skupnosti.
- (12) Z uskladitvijo se bo znatno povečala pravna varnost za potrošnike in podjetja. Potrošniki in podjetja se bodo lahko zanesli na enotni ureditveni okvir, temelječ na jasno opredeljenih pravnih pojmi, ki bodo urejali vse vidike nepoštenih poslovnih praks po celotni EU. Posledica bo odstranitev ovir, ki izvirajo iz razdrobljenosti pravil o nepoštenih poslovnih praksah, škodljivih za ekonomske interese potrošnikov, in omogočanje vzpostavitve notranjega trga na tem področju.
- (13) Za doseg ciljev Skupnosti z odstranitvijo ovir na notranjem trgu je treba nadomestiti obstoječe, med državami članicami razlikujoče se splošne klavzule in pravna načela. Enotna skupna splošna prepoved, kakor jo določa ta direktiva, zajema nepoštene poslovne prakse, ki izkrivljajo ekonomsko obnašanje potrošnikov. Da bi se zaupanje potrošnikov okrepilo, je treba splošno prepoved uporabljati tako za nepoštene poslovne prakse, ki se pojavljajo izven pogodbenih razmerij med trgovcem in potrošnikom, kakor tudi ob sklenitvi pogodbe in med njenim izpolnjevanjem. Splošno prepoved sestavljajo pravila o dveh vrstah poslovnih praks, ki veljata za daleč najobičajnejši, to so zavajajoče poslovne prakse in agresivne poslovne prakse.
- (14) Zaželeno je, da zavajajoče poslovne prakse zajemajo prakse, vključno zavajajoče oglaševanje, ki z zavajanjem potrošniku preprečijo, da izbere ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in torej učinkovito. Ta direktiva v skladu z zakoni in praksami držav članic o zavajajočem oglaševanju deli zavajajoče prakse na zavajajoča dejanja in zavajajoče opustitve. V zvezi z opustitvami predvideva ta

direktiva omejeno število ključnih informacij, ki jih potrošnik potrebuje, da lahko sprejme odločitev o poslu ob poznavanju vseh pomembnih dejstev. Ni treba, da so takšne informacije podane v vseh oglasih, temveč samo v primeru, da trgovec vabi k nakupu; ta pojem je v tej direktivi jasno opredeljen. Pristop popolne uskladitve, sprejet v tej direktivi, ne preprečuje državam članicam, da v nacionalni zakonodaji določijo glavne značilnosti posameznih izdelkov, na primer zbirateljskih predmetov ali električnih naprav, katerih opustitev bi bila bistvena v primeru vabila k nakupu. Ni namen te direktive zmanjšati izbiro potrošnikov s prepovedjo promocije izdelkov, ki so podobni drugim izdelkom, razen če ta podobnost povzroča zmedenost pri potrošnikih v zvezi s tržnim poreklom izdelka in je torej zavajajoča. Ta direktiva ne sme posegati v obstoječo zakonodajo Skupnosti, ki državam članicam izrecno dopušča izbiro med več ureditvenimi možnostmi glede varstva potrošnikov na področju poslovnih praks. Ta direktiva še zlasti ne sme posegati v člen 13(3) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2002/58/ES z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij⁽¹⁾.

- (15) Če zakonodaja Skupnosti določa zahteve po informacijah v zvezi s tržnimi komunikacijami, oglaševanjem in trženjem, se šteje, da so po tej direktivi te informacije bistvene. Države članice bodo lahko ohranile ali dodale zahteve po informacijah, ki se nanašajo na pogodbeno pravo in imajo posledice na področju pogodbenega prava, v kolikor to dovoljujejo minimalne klavzule v obstoječih pravnih instrumentih Skupnosti. Neizčrpen seznam takšnih zahtev po informacijah, predvidenih v pravnem redu Skupnosti, je vsebovan v Prilogi II. Glede na popolno uskladitev, predvideno s to direktivo, veljajo za bistvene v smislu člena 7(5) te direktive samo tiste informacije, ki jih zahteva zakonodaja Skupnosti. Če so države članice uvedle zahteve po informacijah, ki presegajo zahteve, določene v pravu Skupnosti z minimalnimi klavzulami, opustitev teh dodatnih informacij ne bo predstavljala zavajajoče opustitve po tej direktivi. Nasprotno pa bodo države članice lahko ohranile ali uvedle strožje predpise v skladu z zakonodajo Skupnosti, da bi zagotovile višjo raven varstva individualnih pogodbenih pravic potrošnikov, v kolikor bodo to dopuščale minimalne klavzule v pravu Skupnosti.

(1) UL L 201, 31.7.2002, str. 37.

- (16) Določbe o agresivnih poslovnih praksah morajo zajemati prakse, ki bistveno zmanjšujejo potrošnikovo svobodo izbire. To so prakse nadlegovanja, prisile, vključno z uporabo sile, in nedopustnega vplivanja.
- (17) Zaželeno je, da se za zagotovitev večje pravne varnosti opredelijo poslovne prakse, ki veljajo v vseh okoliščinah za nepošteno. Priloga I vsebuje torej izčrpen seznam vseh takšnih praks. To so edine poslovne prakse, ki lahko veljajo za nepošteno, ne da bi bila potrebna ocena posameznih primerov na podlagi določb iz členov 5 do 9. Seznam se lahko spremeni le s pregledom Direktive.
- (18) Pred nepoštenimi poslovnimi praksami je primerno varovati vse potrošnike; vendar pa je Sodišče od sprejetja Direktive 84/450/EGS pri razsojanju o zadevah v zvezi z oglaševanjem menilo, da je potrebno oceniti vpliv na namišljenega tipičnega potrošnika. V skladu z načelom sorazmernosti in z namenom omogočiti dejansko uporabo v njej zajetih varovalnih ukrepov ta direktiva kot merilo postavlja povprečnega potrošnika, ki je razumno obveščen, pozoren in pazljiv in ob upoštevanju družbenih, kulturnih in jezikovnih dejavnikov, v skladu z razlago Sodišča, hkrati pa vsebuje določbe za preprečevanje izkoriščanja potrošnikov, ki imajo značilnosti, zaradi katerih so še posebej dovzetni za nepošteno komercialne prakse. Če je poslovna praksa posebej usmerjena na določeno skupino potrošnikov, na primer na otroke, je zaželeno, da se učinek poslovne prakse oceni z vidika povprečnega predstavnika navedene skupine. Zato je na seznam praks, ki so v vseh okoliščinah nepošteno, primerno vključiti določbo, ki ne uvaja dokončne prepovedi oglaševanja, usmerjenega na otroke, ampak otroke štiti pred neposrednim spodbujanjem k nakupu. Test povprečnega potrošnika ni statističen test. Nacionalna sodišča in organi se bodo morali pri opredelitvi tipične reakcije povprečnega potrošnika v danem primeru zanašati na lastno sposobnost za razsojanje, ob upoštevanju sodne prakse Sodišča.
- (19) Če so potrošniki zaradi nekaterih značilnosti, na primer starosti, telesne ali duševne hibe ali lahkovernosti, še posebej dovzetni za določeno poslovno prakso ali za izdelek, na katerega se slednja nanaša, in če bi takšna praksa lahko povzročila izkrivljanje ekonomskega ravnanja samo teh potrošnikov na način, ki ga trgovec lahko razumno predvidi, je primerno, da se zagotovi ustrezno varstvo teh potrošnikov z oceno prakse z vidika povprečnega člana navedene skupine.
- (20) Primerno je opredeliti vlogo kodeksov ravnanja, ki trgovcem omogočajo, da dejansko uporabljajo načela te direktive na posameznih gospodarskih področjih. V sektorjih, za katere veljajo posebne obvezne zahteve, ki urejajo ravnanje trgovcev, je primerno, da iz teh obveznih zahtev izhajajo tudi dokazi o izpolnjevanju zahtev poklicne skrbnosti za ta sektor. Nadzor, ki ga na nacionalni ravni ali na ravni Skupnosti izvajajo tvorca kodeksov z namenom odstraniti nepošteno poslovne prakse, lahko omogoči, da se ni treba zateči k upravnim ali sodnim postopkom in ga je zato treba spodbujati. S sestavo kodeksov ravnanja bi se lahko seznanilo organizacije potrošnikov in se jih pritegnilo k sodelovanju, z namenom doseči visoko raven varstva potrošnikov.
- (21) Osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalni zakonodaji upravičen interes v zadevi, morajo imeti na voljo pravna sredstva za začetek postopka proti nepoštenim poslovnim praksam, bodisi pred sodiščem ali pri upravnem organu, ki je pristojen za odločanje o pritožbah ali za začetek ustreznega postopka. Medtem ko dokazno breme določa nacionalna zakonodaja, je primerno, da se sodiščem in upravnim organom omogoči, da od trgovcev zahtevajo predložitev dokazov o točnosti njihovih navedb.
- (22) Države članice morajo določiti kazni za kršitve določb te direktive in zagotoviti, da se te kazni izvršujejo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (23) Ker ciljev te direktive, in sicer odstranitve ovir za delovanje notranjega trga, ki jih predstavljajo nacionalne zakonodaje o nepoštenih poslovnih praksah, in zagotovitve visoke ravni varstva potrošnikov z uskladitvijo zakonov in drugih predpisov držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker jih torej lažje doseže Skupnost, Skupnost lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za odstranitev ovir na notranjem trgu in doseganje visoke skupne ravni varstva potrošnikov.
- (24) To direktivo je primerno pregledati z namenom zagotovitve, da so bile ovire na notranjem trgu odstranjene in da je bila dosežena visoka raven varstva potrošnikov. Pregled je lahko podlaga za predlog Komisije za spremembo te direktive, ki lahko vključuje časovno omejeno podaljšanje

odstopanja iz člena 3(5) in/ali spremembe druge zakonodaje o varstvu potrošnikov, ki odražajo zavezanost strategije Komisije na področju potrošniške politike k pregledovanju obstoječega pravnega reda za doseg visoke, enotne ravni varstva potrošnikov.

- (25) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Namen

Namen te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga in doseči visoko raven varstva potrošnikov s približevanjem zakonov in drugih predpisov držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov.

Člen 2

Oprelitev pojmov

V tej direktivi:

- (a) „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki v s to direktivo zajetih poslovnih praksah deluje za namene izven svoje trgovske, poslovne, obrtne dejavnosti ali svobodne poklicne dejavnosti;
- (b) „trgovec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki v s to direktivo zajetih poslovnih praksah deluje za namene v zvezi s svojo trgovsko, poslovno, obrtno dejavnostjo ali svobodno poklicno dejavnostjo, in kogar koli, ki deluje v imenu ali na račun trgovca;
- (c) „izdelek“ pomeni vsako blago ali storitev, vključno z nepremičninami, pravicami in obveznostmi;
- (d) „poslovne prakse podjetji v razmerju do potrošnikov“ (v nadaljevanju tudi „poslovne prakse“) pomenijo vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlaga ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom;
- (e) „bistveno izkrivljati ekonomsko obnašanje potrošnikov“ pomeni uporabiti poslovno prakso z namenom znatno zmanjšati potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in tako povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel;
- (f) „kodeks ravnanja“ pomeni sporazum ali zbirko pravil, ki jih ne določa zakon ali drug predpis države članice in ki določa ravnanje trgovcev, ki se zavežejo, da bodo upoštevali kodeks v zvezi z eno ali več poslovnimi praksami ali poslovnimi sektorji;
- (g) „tvorec kodeksa“ pomeni vsak pravni subjekt, vključno s trgovcem ali skupino trgovcev, ki je odgovoren za sestavo in pregled kodeksa ravnanja in/ali za spremljanje spoštovanja kodeksa s strani tistih, ki so se zavezali, da ga bodo spoštovali;
- (h) „poklicna skrbnost“ pomeni raven strokovnega znanja in skrbi, za katero se razumno pričakuje, da jo trgovec upošteva v razmerju do potrošnikov in ki je sorazmerna s pošteno tržno prakso in/ali splošnim načelom dobre vere na področju dejavnosti trgovca;
- (i) „vabilo k nakupu“ pomeni tržno komunikacijo, ki navaja značilnosti izdelka in ceno na način, ki ustreza sredstvu uporabljene tržne komunikacije, in tako omogoči potrošniku nakup;
- (j) „nedopustno vplivanje“ pomeni izkoriščanje premoči v razmerju do potrošnika z namenom izvajati pritisk, tudi brez uporabe ali brez grožnje uporabe sile, in sicer na način, ki bistveno omejuje potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev;
- (k) „odločitev o poslu“ pomeni vsako odločitev, ne glede na to ali se potrošnik odloči za dejanje ali opustitev dejanja, ki jo sprejme potrošnik v zvezi s tem, ali izdelek kupiti ali ne, kako in pod kakšnimi pogoji, ali zanj plačati v celoti ali deloma, ga obdržati ali z njim nadalje razpolagati, ali v zvezi z izdelkom uveljavljati katero izmed pogodbenih pravic;
- (l) „zakonsko urejeni poklic“ pomeni poklicno dejavnost ali skupino poklicnih dejavnosti, dostop do katerih ali katerih izvajanje ali eden od načinov izvajanja je v skladu z zakoni in drugimi predpisi posredno ali neposredno pogojen s specifičnimi poklicnimi kvalifikacijami.

Člen 3

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za nepošteno poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.

2. Ta direktiva ne posega v pogodbeno pravo in zlasti ne posega v predpise o veljavnosti, sklenitvi ali učinkih pogodb.

3. Ta direktiva ne posega v pravila Skupnosti ali nacionalna pravila o vidikih zdravja in varnosti izdelkov.

4. V primeru nasprotja med določbami te direktive in drugimi pravili Skupnosti, ki urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, prevladajo slednja in se uporabljajo za te posebne vidike.

5. V obdobju šestih let od 12.6.2007 države članice na področju, približanem s to direktivo, lahko še naprej uporabljajo nacionalne določbe, ki so bolj omejevalne ali strožje kakor ta direktiva in ki izvajajo direktive, ki vsebujejo klavzule o minimalni uskladitvi. Ti ukrepi morajo biti bistveni za zagotovitev ustreznega varstva potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami in morajo biti sorazmerni z doseganjem tega cilja. Pregled iz člena 18 lahko, če se to smatra za primerno, vsebuje predlog za podaljšanje tega odstopanja za nadaljnje časovno omejeno obdobje.

6. Države članice nemudoma uradno obvestijo Komisijo o vseh nacionalnih določbah, ki se uporabljajo na podlagi odstavka 5.

7. Ta direktiva ne posega v pravila, ki določajo pristojnost sodišč.

8. Ta direktiva ne posega v pogoje ustanavljanja ali sisteme izdajanja dovoljenj, v deontološke kodekse ravnanja ali druga posebna pravila o zakonsko urejenih poklicih, katerih namen je vzdrževati visoko raven poštenosti oseb, ki opravljajo te poklice, in ki jih države članice v skladu z zakonodajo Skupnosti lahko predpišejo tem osebam.

9. V zvezi s „finančnimi storitvami“, kakor so opredeljene v Direktivi 2002/65/ES, in nepremičninami lahko države članice postavijo zahteve, ki so bolj omejevalne ali strožje, kakor zahteve te direktive na področju, ki ga ta približuje.

10. Ta direktiva ne velja za uporabo zakonov in drugih predpisov držav članic, ki se nanašajo na izdajanje potrdil in označevanje čistosti predmetov iz plemenitih kovin.

Člen 4

Notranji trg

Države članice ne omejujejo niti svobode opravljanja storitev niti prostega pretoka blaga iz razlogov, ki sodijo na področje, ki ga približuje ta direktiva.

POGLAVJE 2

NEPOŠTENE POSLOVNE PRAKSE

Člen 5

Prepoved nepoštenih poslovnih praks

1. Nepošteno poslovne prakse so prepovedane.

2. Poslovna praksa je nepoštena, če:

(a) nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti

in

(b) v zvezi z izdelkom bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika, ki ga izdelek doseže ali je nanj usmerjen, ali obnašanje povprečnega člana skupine, če je poslovna praksa usmerjena na določeno skupino potrošnikov.

3. Poslovne prakse, ki bi lahko povzročile bistveno izkrivljanje ekonomskega obnašanja samo ene od jasno določljivih skupin potrošnikov, ki so zaradi telesne ali duševne hibe, starosti ali lahkovernosti še posebej dovzetni za določeno poslovno prakso ali za izdelek, na katerega se slednja nanaša, na način, ki ga trgovec lahko razumno predvidi, se ocenijo z vidika povprečnega člana navedene skupine. To ne vpliva na običajno in zakonito oglaševalsko prakso, za katero so značilna pretiravanja ali trditve, ki naj se ne bi razumele dobesedno.

4. Zlasti so nepošteno tiste poslovne prakse, ki so:

(a) zavajajoče, kakor je določeno v členih 6 in 7,

ali

(b) agresivne, kakor je določeno v členih 8 in 9.

5. Priloga I vsebuje seznam poslovnih praks, ki se v vseh okoliščinah štejejo za nepošteno. V vseh državah članicah se uporablja isti enotni seznam, ki se lahko spremeni samo s pregledom te direktive.

Oddelek 1

Zavajajoče poslovne prakse

Člen 6

Zavajajoča dejanja

1. Poslovna praksa se šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ali če na kakršen koli način, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, četudi je informacija točna glede enega ali več sledečih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel:

(a) glede obstoja ali narave izdelka;

(b) glede glavnih značilnosti izdelka, na primer njegove razpoložljivosti, prednosti, tveganj, izvedbe, sestave, pritiklin, poprodajnih storitev in obravnavanja pritožb, metode in datuma izdelave ali dobave, dostave, primernosti za namen, uporabe, količine, specifikacije, geografskega ali tržnega porekla ali rezultatov, ki jih lahko pričakujemo od njegove uporabe, ali rezultatov in stvarnih značilnosti testov ali preizkusov, opravljenih na izdelku;

(c) glede obsega zavez trgovca, motivov za poslovno prakso in narave prodajnega procesa, glede kakršne koli trditve ali znaka glede posrednega ali neposrednega sponzorstva ali odobritve trgovca ali izdelka;

(d) glede cene ali načina izračunavanja cene ali obstoja določene cenovne prednosti;

(e) glede potrebe po storitvi, nadomestnem delu, zamenjavi ali popravilu;

(f) glede narave, lastnosti in pravic trgovca ali njegovega zastopnika, na primer njegove identitete in premoženja, kvalifikacij, statusa, odobritve, članstva ali povezav ter imetništva pravic industrijske, tržne ali intelektualne lastnine ali nagrad in priznanj, ki jih je prejel;

(g) glede potrošnikovih pravic, vključno s pravico do zamenjave blaga ali vračila kupnine v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 1999/44/ES z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij⁽¹⁾, ali drugih tveganj, s katerimi se lahko sooči.

2. Poslovna praksa se prav tako šteje za zavajajočo, če v konkretnem primeru ob upoštevanju vseh njenih značilnosti in okoliščin povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel; taka praksa zajema:

(a) vsako trženje izdelka, vključno s primerjalnim oglaševanjem, ki ustvarja zmedo s kakršnimi koli izdelki, znamkami, trgovskimi imeni ali drugimi znaki razlikovanja konkurenta;

(b) neupoštevanje zavez s strani trgovca, ki jih vsebujejo kodeksi ravnanja, za katere se je trgovec zavezal, da jih bo spoštoval, če:

(i) pri zavezi ne gre zgolj za namero, temveč za trdno zavezo, ki jo je mogoče preveriti,

in

(ii) trgovec v poslovni praksi navede, da spoštuje kodeks.

Člen 7

Zavajajoče opustitve

1. Poslovna praksa se šteje za zavajajočo, če v konkretnem primeru ob upoštevanju vseh značilnosti in okoliščin ter omejitev sredstva komunikacije izpusti bistvene informacije, ki jih glede na kontekst povprečni potrošnik potrebuje za sprejetje odločitve ob poznavanju vseh pomembnih dejstev, in s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

⁽¹⁾ UL L 171, 7.7.1999, str. 12.

2. Za zavajajočo opustitev se šteje tudi, če trgovec ob upoštevanju okoliščin, opisanih v odstavku 1, prikriva ali na nejasen, nerazumljiv, dvoumen način ali ob nepravem času navede bistvene informacije iz navedenega odstavka ali ne opredeli komercialnega namena poslovne prakse, če ta ni razviden iz konteksta in če v enem ali drugem primeru to povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

3. Če so za sredstvo, uporabljeno za komunikacijo poslovne prakse, značilne prostorske ali časovne omejitve, se te omejitve in kateri koli ukrepi, ki jih trgovec sprejme, da postanejo informacije dostopne potrošnikom prek drugih sredstev, upoštevajo pri odločanju o tem, ali so bile informacije opuščene.

4. V primeru vabila k nakupu se štejejo za bistvene naslednje informacije, v kolikor niso razvidne že iz konteksta:

- (a) glavne značilnosti izdelka v obsegu, ki ustreza sredstvu in izdelku;
- (b) geografski naslov in identiteta trgovca, kot na primer njegovo poslovno ime, in po potrebi geografski naslov in identiteta trgovca, v imenu katerega nastopa;
- (c) cena, vključno z davki, ali če je zaradi narave izdelka ceno nemogoče razumno izračunati vnaprej, način, na katerega se cena izračuna, ter po potrebi vključno z dodatnimi prevoznimi, dostavnimi ali poštnimi stroški, ali, če teh stroškov ni mogoče razumno izračunati vnaprej, dejstvo, da bo take dodatne stroške treba plačati;
- (d) plačilni pogoji, pogoji dostave, izpolnitve in obravnavanja pritožb, če ti odstopajo od zahtev poklicne skrbnosti;
- (e) za izdelke in posle, ki vključujejo odstopno pravico ali pravico do preklica, obstoj take pravice.

5. Zahteve po informacijah, določene s pravom Skupnosti glede tržnih komunikacij, vključno z oglaševanjem ali trženjem, katerih neizčrpn seznam je podan v Prilogi II, se štejejo za bistvene.

Oddelek 2

Agresivne poslovne prakse

Člen 8

Agresivne poslovne prakse

Poslovna praksa se šteje za agresivno, če v konkretnem primeru ob upoštevanju vseh značilnosti in okoliščin z nadlegovanjem, prisilo, vključno z uporabo sile, ali nedopustnim vplivanjem bistveno zmanjša ali bi utegnila bistveno zmanjšati svobodo izbire ali ravnanja povprečnega potrošnika v zvezi z izdelkom ter s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

Člen 9

Uporaba nadlegovanja, prisile in nedopustnega vplivanja

Pri določanju, ali poslovna praksa uporablja nadlegovanje, prisilo, vključno z uporabo sile, ali nedopustno vplivanje, se upošteva:

- (a) čas, kraj, naravo ali vztrajnost;
- (b) uporabo grozečega ali žaljivega jezika ali ravnanja;
- (c) izkoriščanje določenega nesrečnega dogodka ali okoliščin s strani trgovca, ki zaradi svoje resnosti zmanjšujejo potrošnikovo sposobnost presoje, česar se trgovec zaveda, z namenom vplivati na potrošnikovo odločitev glede izdelka;
- (d) vsako težavno ali nesorazmerno nepogodbno oviro, ki jo vsili trgovec za primere, ko želi potrošnik uveljavljati pogodbene pravice, vključno s pravico do razdora pogodbe, izbire drugega izdelka ali drugega trgovca;
- (e) vsako grožnjo s protipravnim ravnanjem.

POGLAVJE 3

KODEKSI RAVNANJA

Člen 10

Kodeksi ravnanja

Ta direktiva ne izključuje nadzora nad nepoštenimi poslovnimi praksami s strani tvorcev kodeksov, niti ne izključuje možnosti, da se osebe ali organizacije iz člena 11 obrnejo na taka telesa, če so postopki pred njimi na voljo poleg sodnih ali upravnih postopkov iz navedenega člena.

Obrnitev na taka nadzorna telesa se nikakor ne šteje za odpoved pravici sprožiti sodne ali upravne postopke, kakor so predvideni v členu 11 te direktive.

POGLAVJE 4

KONČNE DOLOČBE

Člen 11

Izvrševanje

1. Države članice zagotovijo, da so v interesu potrošnikov z namenom uveljavitve skladnosti z določbami te direktive na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za boj proti nepoštenim poslovnim praksam.

Taka sredstva vključujejo predpise, po katerih osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu upravičen interes za boj proti nepoštenim poslovnim praksam, vključno s konkurenti, lahko:

(a) sprožijo sodni postopek proti takim nepoštenim poslovnim praksam;

in/ali

(b) prijavijo take nepoštene poslovne prakse upravnemu organu, ki odloča o pritožbah ali sproži ustrezne sodne postopke.

Odločitev za eno od teh možnosti in odločitev o tem, ali sodiščem oz. upravnim organom dopustiti, da zahtevajo predhodno zatekanje k drugim predvidenim načinom obravnavanja pritožb, vključno s tistimi iz člena 10, je prepuščena državam članicam. Te

možnosti so na razpolago ne glede na to, ali so prizadeti potrošniki na ozemlju države članice, v kateri se nahaja trgovec, ali v drugi državi članici.

Državam članicam je prepuščena odločitev:

(a) ali je te postopke mogoče sprožiti ločeno ali skupaj proti več trgovcem iz istega gospodarskega sektorja;

in

(b) ali je te postopke mogoče sprožiti proti tvorcem kodeksov ravnanja, v kolikor zadevni kodeks spodbuja nespoštovanje pravnih zahtev.

2. V skladu s predpisi iz odstavka 1 države članice prenesejo na sodišča ali upravne organe pooblastila, ki jim v primerih, kjer ocenijo take ukrepe za potrebne, ob upoštevanju vseh interesov in zlasti javnega interesa omogočajo:

(a) odreditev prenehanja ali uvedbo ustreznih sodnih postopkov za odreditev prenehanja nepoštenih poslovnih praks;

ali

(b) če se nepoštene poslovne prakse še ne izvajajo, vendar so tik pred izvedbo, odreditev prepovedi prakse ali uvedbo ustreznih sodnih postopkov, s katerimi se odredi prepoved take prakse,

tudi če ni dokazov o dejanski izgubi ali škodi ali o naklepu ali malomarnosti trgovca.

Države članice prav tako predvidijo, da se ukrepi iz prvega pododstavka sprejmejo po hitrem postopku, in sicer z:

— začasnim učinkom,

ali

— dokončnim učinkom,

ob tem, da je izbira med navedenima možnostma prepuščena državam članicam.

Da bi odstranili trajne učinke nepoštenih poslovnih praks, katerih prenehanje je bilo odrejeno z dokončno odločitvijo, lahko države članice nadalje podelijo sodiščem ali upravnim organom pooblastila:

(a) da zahtevajo celotno ali delno objavo te odločitve in to v obliki, ki se jim zdi primerna,

(b) da poleg tega zahtevajo objavo popravka.

3. Upravni organi iz odstavka 1 morajo:

(a) biti sestavljeni tako, da ni dvoma v njihovo nepristranskost;

(b) pri odločanju o pritožbah imeti ustrezna pooblastila za učinkovito spremljanje in zagotovitev upoštevanja svojih odločitev;

(c) načeloma navesti razloge za svoje odločitve.

Če pooblastila iz odstavka 2 izvaja izključno upravni organ, mora vedno navesti razloge za svoje odločitve. Nadalje je treba v takem primeru predvideti postopke sodnega nadzora nad nepravilnim ali nerazumnim izvajanjem pooblastil oz. nepravilno ali nerazumno opustitvijo izvajanja pooblastil upravnega organa.

Člen 12

Sodišča in upravni organi: dokazovanje navedb

Države članice podelijo sodiščem ali upravnim organom pooblastila, ki jim omogočajo, da v civilnih ali upravnih postopkih iz člena 11:

(a) zahtevajo od trgovca, da predloži dokaze o točnosti dejanskih navedb o poslovni praksi, če se taka zahteva zdi primerna glede na okoliščine posameznega primera in ob upoštevanju upravičenih interesov trgovca in vseh drugih strank v postopku,

ter

(b) štejejo dejanske trditve za netočne, če se ne predložijo dokazi, ki se zahtevajo po točki (a), ali so po mnenju sodišča ali upravnega organa nezadostni.

Člen 13

Kazni

Države članice določijo kazni za kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih za uporabo te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev, da se izvršujejo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 14

Spremembe Direktive 84/450/EGS

Direktiva 84/450/EGS se spremeni:

(1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

Namen te direktive je varstvo trgovcev pred zavajajočim oglaševanjem in nepoštenimi posledicami takega oglaševanja ter določitev pogojev, pod katerimi je primerjalno oglaševanje dovoljeno.“;

(2) v členu 2:

— se točka 3 nadomesti z naslednjim:

„(3) ‚trgovec‘ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki deluje za namene v zvezi z svojo trgovsko, poslovno, obrtno dejavnostjo ali svobodno poklicno dejavnostjo, in kogar koli, ki deluje v imenu ali na račun trgovca“;

— se doda naslednja točka:

„(4) ‚tvorec kodeksa‘ pomeni vsak pravni subjekt, vključno s trgovcem ali skupino trgovcev, ki je odgovoren za sestavo in pregled kodeksa ravnanja in/ali za spremljanje spoštovanja kodeksa s strani tistih, ki so se zavezali, da ga bodo spoštovali.“;

(3) člen 3a se nadomesti z naslednjim:

„Člen 3a

(1) Kar zadeva primerjavo, je primerjalno oglaševanje dovoljeno, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) oglaševanje ni zavajajoče v skladu s členi 2(2), 3 in 7(1) te direktive ali členi 6 in 7 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (*);
- (b) primerja blago ali storitve, ki zadovoljujejo iste potrebe ali imajo enak namen;
- (c) objektivno primerja eno ali več bistvenih, pomembnih, preverljivih in reprezentativnih lastnosti takega blaga ali storitev, s čemer so mišljene tudi cene;
- (d) ne diskreditira ali očrni znamk, trgovskih imen, drugih znakov razlikovanja, blaga, storitev, dejavnosti ali razmer konkurenta;
- (e) pri izdelkih z navedbo porekla v vsakem primeru obravnava izdelke z enakim poreklom;
- (f) se ne okorišča nepošteno z ugledom znamke, trgovskega imena ali drugih znakov razlikovanja konkurenta ali z navedbo porekla konkurenčnih izdelkov;
- (g) ne predstavlja blaga ali storitev kot imitacije ali kopije blaga ali storitev, ki imajo zaščiteno znamko ali trgovsko ime;
- (h) ne ustvarja zmede pri trgovcih med oglaševalcem in konkurenti ali med znamkami, trgovskimi imeni, drugimi znaki razlikovanja, blagom ali storitvami oglaševalca in konkurentov.

(4) člen 4(1) se nadomesti z naslednjim:

„(1) Države članice zagotovijo, da so v interesu trgovcev in konkurentov na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za boj proti zavajajočemu oglaševanju in za spoštovanje določb o primerjalnem oglaševanju. Taka sredstva vključujejo predpise, po katerih osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu upravičen interes za boj proti zavajajočemu oglaševanju ali za urejanje primerjalnega oglaševanja, lahko:

(a) sprožijo sodni postopek proti takemu oglaševanju;

ali

(b) prijavijo tako oglaševanje upravnemu organu, ki odloča o pritožbah ali sproži ustrezne sodne postopke.

Odločitev za eno od teh možnosti in odločitev o tem, ali sodiščem oz. upravnim organom dopustiti, da zahtevajo predhodno zatekanje k drugim predvidenim načinom obravnavanja pritožb, vključno s tistimi iz člena 5, je prepuščena državam članicam.

Državam članicam je prepuščena odločitev:

(a) ali je te postopke mogoče sprožiti ločeno ali skupaj proti več trgovcem iz istega gospodarskega sektorja;

in

(b) ali je te postopke mogoče sprožiti proti tvorcem kodeksov ravnanja, v kolikor zadevni kodeks spodbuja nespoštovanje pravnih zahtev.“;

(5) člen 7(1) se nadomesti z naslednjim:

„(1) Ta direktiva ne preprečuje državam članicam, da bi ohranile ali sprejele določbe s ciljem zagotavljanja širšega varstva trgovcev in konkurentov v zvezi z zavajajočim oglaševanjem.“.

(*) UL L 149, 11.6.2005, str. 22.“;

Člen 15

Spremembe Direktiv 97/7/ES in 2002/65/ES

(1) Člen 9 Direktive 97/7/ES se nadomesti z naslednjim:

„Člen 9

Nenaročeno blago ali storitev

Glede na prepoved dobave nenaročenega blaga ali storitev, določeno v Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (*), države članice sprejmejo potrebne ukrepe za oprostitev potrošnika kakršnega koli plačila v primeru dobave nenaročenega blaga ali storitve, pri čemer izostanek potrošnikovega odgovora ne pomeni sprejema ponudbe.

(*) UL L 149, 11.6.2005, str. 22.“

(2) Člen 9 Direktive 2002/65/ES se nadomesti z naslednjim:

„Člen 9

Glede na prepoved dobave nenaročenega blaga ali storitev, določeno v Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (*), in brez poseganja v določbe zakonodaje držav članic o tistem podaljšanju pogodb, sklenjenih na daljavo, kadar te določbe tiho podaljšanje dovoljujejo, države članice sprejmejo ukrepe, da potrošnika v primeru nenaročenih ponudb oprostito vsakršne obveznosti, pri čemer izostanek potrošnikovega odgovora ne pomeni sprejema ponudbe.

(*) UL L 149, 11.6.2005, str. 22.“

Člen 16

Spremembe Direktive 98/27/ES in Uredbe (ES) št. 2006/2004

(1) V Prilogi k Direktivi 98/27/ES se točka 1 nadomesti z naslednjim:

„(1) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (UL L 149, 11.6.2005, str. 22.)“.

(2) V Prilogi k Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2006/2004 z dne 27. oktobra 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov („Uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov“) (1) se doda naslednja točka:

„(16) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (UL L 149, 11.6.2005, str. 22.)“.

Člen 17

Informacije

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za obveščanje potrošnikov o nacionalnih predpisih, ki prenašajo to direktivo in, kadar je primerno, spodbujajo trgovce in tvorce kodeksov, da obveščajo potrošnike o svojih kodeksih ravnanja.

Člen 18

Pregled

1. Komisija najpozneje 12.6.2011 predloži Evropskemu parlamentu in Svetu izčrpno poročilo o uporabi te direktive, zlasti člena 3(9) in 4 ter Priloge I, o obsegu nadaljnje uskladitve in poenostavitve prava Skupnosti glede varstva potrošnikov in, ob upoštevanju člena 3(5) te direktive, o morebitnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti na ravni Skupnosti, da se ohrani primerna raven varstva potrošnikov. Poročilo se po potrebi priloži predlog za pregled te direktive ali drugih ustreznih delov prava Skupnosti.

2. Evropski parlament in Svet si v skladu s Pogodbo prizadevata ukrepati v roku dveh let od predložitve predloga Komisije iz odstavka 1.

Člen 19

Prenos

Države članice sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 12.6.2007. O tem in o kakršnih koli nadaljnjih spremembah takoj obvestijo Komisijo.

(1) UL L 364, 9.12.2004, str. 1.

Te ukrepe uporabljajo od 12.12.2007. Države članice se v sprejetih ukrepih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 21

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 11. maja 2005

Za Evropski parlament

Predsednik

J. P. BORRELL FONTELLES

Za Svet

Predsednik

N. SCHMIT

PRILOGA I

POSLOVNE PRAKSE, KI VELJAJO V VSEH OKOLIŠČINAH ZA NEPOŠTENE

Zavajajoče poslovne prakse

- (1) Če trgovec trdi, da je podpisnik kodeksa ravnanja, čeprav ni.
- (2) Prikazovati znak zaupanja, kakovosti ali podobno brez potrebne odobritve.
- (3) Trditi, da je kodeks ravnanja odobrila javna ali druga organizacija, čeprav to ni res.
- (4) Trditi, da je bil trgovec (vključno z njegovimi poslovnimi praksami) ali izdelek potrjen, odobren ali dovoljen s strani javnega ali zasebnega organa, čeprav to ni res, ali to zatrjevati brez upoštevanja pogojev potrditve, odobritve ali dovoljenja.
- (5) Vabiti k nakupu izdelkov po določeni ceni brez razkritja, da obstajajo utemeljeni razlogi, zaradi katerih trgovec verjame, da ne bo mogel zagotoviti dobave ali drugega trgovca za dobavo navedenih izdelkov ali njim enakovrednih izdelkov po navedeni ceni za obdobje in v količinah, ki so razumni glede na izdelek, obseg oglaševanja izdelka in ponujeno ceno („bait advertising“).
- (6) Trgovec vabi k nakupu izdelkov po določeni ceni, nakar:
  - (a) noče pokazati potrošnikom izdelka, ki se oglašuje,

ali
  - (b) noče sprejeti naročil zanj ali ga dostaviti v razumnem času

ali
  - (c) pokaže primerek z napako

z namenom promocije drugačnega izdelka („bait and switch“).
- (7) Lažno zatrjevati, da bo izdelek na voljo samo za omejeno obdobje ali da bo na voljo pod posebnimi pogoji samo za omejeno obdobje, z namenom potrošnika napeljati k takojšnji odločitvi in ga prikrajšati za možnost ali čas, da bi sprejel odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev.
- (8) Obvezati se k zagotavljanju poprodajnih storitev za potrošnike, s katerimi se je trgovec pred sklenitvijo posla sporazumeval v jeziku, ki ni uradni jezik države članice, kjer se trgovec nahaja, potem pa to storitev ponujati izključno v drugem jeziku, ne da bi bil potrošnik na to jasno opozorjen, preden se je zavezal k sklenitvi posla.
- (9) Izjaviti ali drugače ustvariti vtis, da se izdelek lahko zakonito prodaja, čeprav se ne more.

- (10) Pravice, ki potrošnikom pripadajo po zakonu, predstavljati kot posebnost trgovčeve ponudbe.
- (11) Uporabiti uredniško vsebino v medijih za promocijo izdelka, če je trgovec plačal za promocijo, ne da bi to bilo jasno označeno v vsebini ali slikah ali zvokih, ki jih potrošnik z lahkoto prepozna („advertorial“). To ne posega v Direktivo 89/552/EGS ⁽¹⁾.
- (12) Navesti vsebinsko netočno trditev glede narave in obsega tveganja za osebno varnost potrošnika ali njegove družine, če potrošnik ne kupi izdelka.
- (13) Oglaševati izdelek, ki je podoben izdelku drugega proizvajalca na tak način, da to namerno zavaja potrošnika v prepričanje, da je izdelek proizvedel ta proizvajalec, čeprav temu ni tako.
- (14) Ustanoviti, voditi ali spodbujati piramidni sistem pospeševanja prodaje, pri kateri se potrošnik nadeja nagrade, predvsem zato, ker je uvedel v sistem nove potrošnike, in ne toliko zaradi prodaje ali rabe izdelkov.
- (15) Trditi, da bo trgovec v kratkem prenehal z dejavnostjo ali preselil poslovne prostore, čeprav tega ne namerava storiti.
- (16) Trditi, da lahko izdelki pripomorejo k zmagi v igrah na srečo.
- (17) Lažno zatrjevati, da lahko izdelek pozdravi bolezni, pomanjkljivosti ali okvare.
- (18) Posredovati vsebinsko netočne informacije o tržnih pogojih ali o možnosti, da se izdelek najde, z namenom napeljati potrošnika k nakupu izdelka pod pogoji, ki so manj ugodni kot običajni tržni pogoji.
- (19) V okviru poslovne prakse trditi, da se razpisuje nagradno tekmovanje ali promocija, ne da bi se potem te nagrade ali nadomestila zanje razdelila.
- (20) Izdelke označiti kot „gratis“, „zastonj“, „brezplačno“ ali podobno, če mora potrošnik plačati kakršen koli znesek poleg neizogibnih stroškov, nastalih, ker se je odzval na poslovno prakso, in stroškov zaradi prejema ali plačila za dostavo izdelka.
- (21) V tržno gradivo vključiti račun ali podoben zahtevek za plačilo, ki daje potrošniku vtis, da je že naročil izdelek, ki se oglašuje, čeprav tega ni storil.
- (22) Lažno zatrjevati ali dajati vtis, da trgovec ne deluje za namene v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne dejavnosti ali svobodne poklicne dejavnosti, ali se lažno predstavljati za kupca.
- (23) Ustvarjati lažni vtis, da so poprodajne storitve za izdelek na voljo v drugi državi članici kot v tisti, v kateri se izdelek prodaja.

⁽¹⁾ Direktiva Sveta 89/552/EGS z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov (UL L 298, 17.10.1989, str. 23). Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 97/36/ES (UL L 202, 30.7.1997, str. 60).

Agresivne poslovne prakse

- (24) Ustvariti vtis, da potrošnik ne more zapustiti poslovnih prostorov, dokler pogodba ni sklenjena.
- (25) Obiskovati potrošnika na domu in ga ne upoštevati, ko prosi, da se odide iz njegovega doma ali da se vanj ne vrača, razen v okoliščinah in v mejah, upravičenih po nacionalnem pravu, ko se izvršuje pogodbene obveznosti.
- (26) Vztrajno in nezaželeno nagovarjanje po telefonu, telefaksu, elektronski pošti ali drugem sredstvu za sporazumevanje na daljavo, razen v okoliščinah in v mejah, upravičenih po nacionalnem pravu, ko se izvršuje pogodbene obveznosti. To ne posega v člen 10 Direktive 97/7/ES ter Direktiv 95/46/ES ⁽¹⁾ in 2002/58/ES.
- (27) Zahtevati, da potrošnik, ki želi vložiti odškodninski zahtevek iz zavarovalne police, predloži dokumente, ki se ne morejo utemeljeno šteti za pomembne pri določanju veljavnosti zahtevka, ali sistematično opuščati odgovarjanje na umestno pošto z namenom potrošnika odvrniti od uveljavljanja njegovih pogodbenih pravic.
- (28) V oglaševanje vključiti neposredno nagovarjanje otrok k nakupu ali k prigovarjanju staršev ali drugih odraslih, da jim kupijo izdelke, ki se oglašajo. Ta določba ne posega v člen 16 Direktive 89/552/EGS o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov.
- (29) Zahtevati takojšnje ali odloženo plačilo za izdelke ali vračilo ali hrambo izdelkov, ki jih je dobavil trgovec, vendar jih potrošnik ni naročil, razen če ni izdelek zamenjava, dobavljena v skladu s členom 7(3) Direktive 97/7/ES (nenaročeno blago ali storitve).
- (30) Potrošnika eksplicitno obvestiti, da ogroža trgovčevo delovno mesto ali preživetje, če ne kupi izdelka ali storitve.
- (31) Ustvariti lažen vtis, da je potrošnik tudi brez nakupa že dobil, bo dobil ali bo na podlagi določenega dejanja dobil nagrado ali drugo ugodnost, čeprav v resnici:
- nagrada ali druga ugodnost ne obstaja
  - ali
  - dejanje, na podlagi katerega je mogoče zahtevati nagrado ali drugo ugodnost, vključuje plačilo s strani potrošnika ali izpostavljanje potrošnika stroškom.

⁽¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31). Direktiva, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

PRILOGA II

DOLOČBE PRAVA SKUPNOSTI, KI DOLOČAJO PRAVILA O OGLAŠEVANJU IN TRŽNIH KOMUNIKACIJAH

Člena 4 in 5 Direktive 97/7/ES

Člen 3 Direktive Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih ⁽¹⁾

Člen 3(3) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 94/47/ES z dne 26. oktobra 1994 o varstvu potrošnikov v zvezi z nekaterimi vidiki pogodb o nakupu pravice do uporabe nepremičnin na podlagi časovnega zakupa ⁽²⁾

Člen 3(4) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/6/ES z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov ⁽³⁾

Členi 86 do 100 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2001/83/ES z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini ⁽⁴⁾

Člena 5 in 6 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/31/ES z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) ⁽⁵⁾

Člen 1(d) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/7/ES z dne 16. februarja 1998 o spremembi Direktive Sveta 87/102/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti ⁽⁶⁾

Člena 3 in 4 Direktive 2002/65/ES

Člen 1(9) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2001/107/ES z dne 21. januarja 2002 o spremembi Direktive Sveta 85/611/EGS o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP), z namenom zakonsko urediti družbe za upravljanje in izvlečke prospektov ⁽⁷⁾

Člena 12 in 13 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2002/92/ES z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju ⁽⁸⁾

Člen 36 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2002/83/ES z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju ⁽⁹⁾

⁽¹⁾ UL L 158, 23.6.1990, str. 59.

⁽²⁾ UL L 280, 29.10.1994, str. 83.

⁽³⁾ UL L 80, 18.3.1998, str. 27.

⁽⁴⁾ UL L 311, 28.11.2001, str. 67. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2004/27/ES (UL L 136, 30.4.2004, str. 34).

⁽⁵⁾ UL L 178, 17.7.2000, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 101, 1.4.1998, str. 17.

⁽⁷⁾ UL L 41, 13.2.2002, str. 20.

⁽⁸⁾ UL L 9, 15.1.2003, str. 3.

⁽⁹⁾ UL L 345, 19.12.2002, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2004/66/ES (UL L 168, 1.5.2004, str. 35).

Člen 19 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/39/ES z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov ⁽¹⁾

Člena 31 in 43 Direktive Sveta 92/49/EGS z dne 18. junija 1992 o uskladitvi zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja ⁽²⁾ (Tretja direktiva o neživljenjskem zavarovanju)

Členi 5, 7 in 8 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2003/71/ES z dne 4. novembra 2003 o prospektih objavljenih ob javni ponudbi vrednostnih papirjev ali sprejemu vrednostnih papirjev v trgovanje ⁽³⁾

⁽¹⁾ UL L 145, 30.4.2004, str. 1.

⁽²⁾ UL L 228, 11.8.1992, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/87/ES (UL L 35, 11.2.2003, str. 1).

⁽³⁾ UL L 345, 31.12.2003, str. 64.